

ISSN 1392-4753

PRIMITAS

ŠAULY,

AR JAU UŽSIPRENUMERAVAI

TRIMITA?

PRENUMERATA 2018 METAMS - 8 €

Kanadoje ir JAV – 50 Kanados ar JAV dolerių,
ES šalyse – 30 € (į užsienį žurnalas siunčiamas pageidaujamu adresu)

Žurnalą galima užsisakyti:

- „Trimito“ redakcijoje
- Kiekvienos rinktinės štabe (kuopoje)
- Lietuvos pašto skyriuose* arba adresu www.prenumeruok.lt

*Užsakymo indeksas 5291

Galima prenumeruoti ir elektroninę žurnalo versiją.

Pasirinkusius šį variantą prašome pervesti pinigus į
„Trimito“ sąskaitą banke LT14 7180 9000 0060 6626 ir
informuoti redakciją el. p. redakcija@sauliusajunga.lt

TRIMITAS

2017 m. Nr. 6 (1315)

Leidžiamas nuo 1920 m. birželio / Atkurtas 1990 m. liepą.

Išėina kas antrą mėnesį / Tiražas 1000 egz.

Mieli „Trimito“ skaitytojai,

dar vienus metus paliekame už nugaros, kokie jie buvo, geriausiai galime įsivardinti kiekvienas sau. Ką nuveikėme? Kiek pasiekėme? Kur suklydome? Kur norėtumėm tobulėti kitąmet?

2017-ieji Sąjungai buvo darbingi ir kupini įvykių, veiklų, naujų žmonių, kurie prisijungė prie mūsų. Tai matoma ir „Trimito“ puslapiuose, nes mes visi kartu kuriame Šaulių sąjungą ir šaulių žurnalą. Tikiu, kad viską, kas gera, kitąmet puoselėsime ir auginsime, o kur pritrūko sėkmės – ten šiemet pasikliaudami ja ir savo jėgomis pasieksime norimų rezultatų.

Tegul Naujieji metai Jums atneša įkvėpimo ir ryžto kiekvieną dieną tobulėti bei dirbti Tėvynės labui.

Nuoširdžiai
Dovilė Rusteikienė,
„Trimito“ redaktorė

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Projektą „Dialogas ir/ar kova: viešosios erdvės iššūkiai“ (straipsniai: „Valia gyventi“, „Propagandos perviršis ir deficitas. Balanso paieškos“, „Šaulė Mikalina Glemžaitė tautinio kostiumo populiarinimo Lietuvoje“) remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

2017 m. skirta 6 tūkst. eurų.

ŠIAME NUMERYJE:**ĮVYKIAI**

Visuomenė – šalies saugumo garantas?	2
Lietuvos kariuomenės diena šaulių rinktinėse	4
Ukmergėje paminėtos trys istorinės datos	5
„Mokykla 2017“: „Kaip valstybės gynyba suvokiama mokykloje?“	6
Dainos Tėvynei	7
Betliejaus ugnis – priminimas apie taiką	8

PRATYBOS

Ir patrulis dingio naktį...	9
Valia gyventi	10
Apranga lauko pratybų metu	12

TEMA

Propagandos perviršis ir deficitas. Balanso paieškos	16
--	----

GINKLAS

IWI „Tavor X95“	18
-----------------	----

POKALBIS

Taiklumas, galia, greitis: šaudymo kultūros link	20
--	----

JAUNIEJI ŠAULIAI

Šaudymo varžybos „Šimtmečio šaulys“	22
Dvylika tūkstančių žingsnių Troškūnų šauliams atminti	23

SAJA – ŠVIESTIS IR ŠVIESTI

Adventas partizaniškai	24
------------------------	----

ATMINTIS

Šaulė Mikalina Glemžaitė tautinio kostiumo populiarintoje Lietuvoje	26
---	----

V. PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS

Šaulys – tai skamba išdidžiai	30
-------------------------------	----

IŠEIVIJOS ŠAULIAI

Čikagoje paminėta Lietuvos kariuomenės diena	31
--	----

KAS KUR KADA

	32
--	----

TRIMITAS REKOMENDUOJA

	34
--	----

REDAKCIJA

Redaktorė Dovilė Rusteikienė, kalbos redaktorė Eglė Vėbraitė,
korespondentas Valdas Kilpys, dizaineris-maketuotojas Ignas Gaizauskas.

Redakcijos kolegija: Liudas Gumbinas (Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šaulys), Mindaugas Nefas (CV narys), Sigitas Ozgirdas (CV narys), Alina Bortkevič (CV narys), Juozas Janušaitis (CV narys), Jolita Mickevičiūtė (LŠS studentų korporacijos „Saja“ narė), Irena Šalaviejiė (LŠS išeivijoje šaulė).

I ir IV viršeliuose Vaidoto Okulič-Kazarino nuotraukos.

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva. Tel.: +370 615 27315, el. p. redakcija@sauliusajunga.lt • facebook.com/trimitas.lt
Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga • www.sauliusajunga.lt • facebook.com/sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.
Rankraščiai negrąžinami ir nerecenzuojami. Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.
Spausdino UAB „Judex spauda“, Europos pr. 96C, LT-46351 Kaunas.

Atstovai užsienyje:

LŠS išeivijoje (JAV) J. R. Butkus • Toronto (Kanada) V. Pūtvio kuopos vadas V. Pečiulis
Facebook: „Lietuvos Šaulių Sąjunga Išeivijoje – Centro valdyba“

©„Trimitas“, 2017
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753
Tiražas 1000 egz.

VISUOMENĖ – ŠALIES SAUGUMO GARANTAS?

Milda Goštautaitė | Nuotrauko Vaidoto Okulič-Kazarino

2017 m. lapkričio 17 d. vėl praūžė Lietuvos šaulių sąjungos kasmetinė tarptautinė konferencija, skirta Lietuvos visuomenei, siekiant parodyti, kokį svarų ir realų indėlį gali teikti piliečiai, norintys prisidėti prie savo šalies saugumo stiprinimo. Konferencijoje dalyvavo Lietuvos krašto apsaugos ministerijos atstovai, savo įžvalgomis dalinosi akademinės bendruomenės nariai, politikai, svečiai iš užsienio.

Renginio moderatorė politologė Margarita Šešelgytė konferenciją pradėjo mintimi, kad „saugumas prasideda nuo kiekvieno individo, jo racionalaus aplinkos vertinimo, sprendimų, pilietiškumo. Valstybės, kurių gyventojai yra išsilavinę, pilietiškai ir sugebantys kritiškai mąstyti, yra saugesnės.“ Šią mintį savo pranešimuose akcentavo ir patvirtino konferencijos pranešėjai ir svečiai.

Tradiciškai šiais metais renginį globojo Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė. Respublikos Prezidentės vyriausioji patarėja Živilė Šatūnienė atidarymo kalboje pabrėžė visuomenės įsitraukimo svarbą į šalies gynybą, jai antrino konferencijos dalyvius pasveikinęs Lietuvos Respublikos Seimo, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Vytautas Bakas. Viceministras Vytautas Umbrasas Krašto apsaugos sistemos vardu padėkojo šauliams už renginį, kuriame kaskart nagrinėjamos aktualios, šalies ir regiono saugumui svarbios temos, pabrėžė gyventojų įsitraukimo ir indėlio į valstybės saugumą ir jos gynybą svarbą ir pasidžiaugė, kad

vis daugiau žmonių supranta, kad šalies gynyba nėra kažkieno kito, valstybės institucijų, kariuomenės ar sąjungininkų reikalas, bet mūsų visų, šalies gyventojų, rūpestis.

Patirtys iš svetur

Atvykę svečiai iš užsienio dalinosi savo patirtimi, kaip valstybės piliečiai gali prisidėti prie šalies saugumo stiprinimo. Izraelio vyresnysis atsargos pareigūnas majoras generolas Eyalis Eisenbergas pabrėžė, kad nereikia laukti, kol pakliūsi į ekstremalią situaciją. „Pirmiausia, reikia įsisąmoninti, kad, apskritai yra reikalingas pasirengimas, o tuomet imti ir tinkamai pasiruošti“, – teigė svečias iš Izraelio. Antrą aukščiausią karinį laipsnį Izraelyje turintis karininkas vadovavo Izraelio Namų frontui ir buvo atsakingas už šalies gynybą bei saugumą, skubiąją parengtį ir nacionalinio lygio intervenciją, vadovavo specialiosioms pajėgoms, slaptajam desantininkų brigadai ir regioniniam Libano pulkui.

Estijos Parlamento narys Eerikas-Niilesas Krossas akcentavo, kad mūsų istorija yra mūsų stiprybė. „Estija ir Lietuva yra labai panašios, mūsų istorinė patirtis yra panaši. Miško brolių naratyvas patvirtina mūsų tautų ilgą ir sunkias kovas“. – pranešime pabrėžė Eerikas-Niilesas Krossas. Svečias iš Estijos savo kalbą užbaigė juokaudamas, jog lietuviai ir estai savo gėlynus laisto ne vandeniu, o alyva dėl to, kad nesurūdytų užkasti kulkosvaidžiai. Estijos diplomatas, žvalgybos vadas, verslininkas, politikas Eerikas-Niilesas Krossas taip pat gerai žinomas kaip saugumo ekspertas, užsienio politikos ir Vladimiro Putino kritikas. Valstybės saugumo klausimais konsultavęs buvusį Estijos prezidentą.

Apie Lenkijos visuomenės įsitraukimą į šalies gynybą pasakojo Waldemaras Zubekas iš Lenkijos sukurintų organizacijų biuro prie Lenkijos Krašto apsaugos ministerijos. Svečiai iš Ukrainos Larysa Artiugina, nevyriausybinių organizacijos „Naujasis Donbasas“ vadovė, savo

Waldemaras Zubekas

pranešime „Ukrainos civiliai savanoriai – šalies gynyba ne kariniu būdu“ pasidalino įgyta patirtimi, kaip yra dirbama priešiškoje aplinkoje, teikiama parama pafrontės žmonėms. Apie emigrantų svarbą užtikrinant šalies saugumą kalbėjo diplomatų tinklo „Ukrainiečiai pasaulyje“ įkūrėjas Maksymas Kyiakas. Pasak jo, Ukrainos pavyzdys rodo, kad vykdydamas vertikaliąją agresiją, Kremlius negali nuspėti visų aplinkybių, tokių kaip pilietinės visuomenės stiprumas, bendruomenės atsparumas ir, be jokios abejonės, didelio diasporos vaidmens.

Larysa Artiugina

Mjr. Tomas Balkus vienas iš dviejų Lietuvos karininkų, tarnaujančių NATO Strateginės komunikacijos kompetencijos centre Latvijoje, skaitė pranešimą „Kaip (ne)tapti Informacinio karo ginklu?“. NATO Strateginės komunikacijos kompetencijos centras teikia išsamią analizę, savalaikį patarimą ir praktinę paramą Aljansui, projektuoja programas, skirtas doktrinos, susijusios su strategine komunikacija, tobulinimui, atlieka tyrimus ir eksperimentuoja, siekdamas rasti praktinių esamų iššūkių sprendimų.

Visuomenės vaidmuo Lietuvoje

Pasak LR Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos skyriaus vadovo Rimo Ališausko, Krašto apsaugos ministerija mato Šaulių sąjungą kaip centrinę ašį jungiant neginkluotą pasipriešinimą ir galinčią atlikti svarbų vaidmenį įvairiuose scenarijuose kilus neramumams,

o visuomenės vaidmuo yra esminis: ji prisiima pagrindinį vaidmenį priešintis ar ne, ar teikti paramą ginkluotosioms pajėgoms, ar ne. Turėdama ribotus išteklius, Lietuva turi išnaudoti visas gynybines galias.

Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Gintaras Koryzna atkreipė dėmesį, kad Lietuvos šaulių sąjungai yra numatytas svarbus vaidmuo organizuojant ir vykdant mūsų krašto gynybą. Jis dar sykį patvirtino, kad prireikus šauliai stos su ginklu ginti Tėvynės, tačiau nemažiau svarbus uždavinys yra inicijuoti, telkti ir koordinuoti visuotinę pilietinį pasipriešinimą. Svarbiausias LŠS ramstis – Lietuvos visuomenė. Labai svarbus kiekvieno piliečio požiūris į gynybą, pasipriešinimą ir sąveiką su valstybinėmis institucijomis.

VU TSPMI profesorė Ainė Ramonaitė konferencijoje pirmą kartą Lietuvos visuomenei pristatė Baltijos pažangių technologijų instituto užsakymu šiais metais atliktą visuomenės nuomonės tyrimą apie pilietinį pasipriešinimą. Tyrimo duomenimis, 42 proc. Lietuvos žmonių eitų ginti tėvynės. Labiausiai pasiryžimą priešintis lemia patriotiškumas, o labiausiai mažina – pozityvus Rusijos ir sovietmečio vertinimas. Pastebėta, kad kuo daugiau žmonės dalyvauja įvairiose visuomeninėse organizacijose, tuo labiau jie linkę priešintis. Anot profesorės, aplinka turi labai daug įtakos žmonių pasiryžimui gintis. A. Ramonaitė taip pat pabrėžė, kad reikalinga Lietuvoje stiprinti pilietinį ugdymą, nes jaunų žmonių tarpe yra didžiausia dalis manančiųjų, kad ginti tėvynę nėra jų pareiga. Diskusijoje apie skirtingus visuomenės tyrimus dalyvavo Dr. Eglė Vileikienė (Vidaus reikalų ministerija), Vytautas Keršanskas (Rytų Europos studijų centras) ir Dr. Ainė Ramonaitė (Vilniaus universitetas).

Gintaras Mažintas

Gintaras Mažintas iš Policijos departamento prie LR VRM Viešosios policijos valdybos Prevencijos skyriaus savo pra-

nešime „Policijos ir visuomenės bendradarbiavimo modeliai. Naujas požiūris į gyventojų savisaugos iniciatyvų palaišymą ir stiprinimą“ kalbėjo apie visuomenės pagalbos Lietuvos institucijoms svarbą bei piliečių įsitraukimą. Dr. Artūras Petkus (NATO Energetinio saugumo kompetencijos centras) savo pranešime „Ar piliečio energija gali padėti užtikrinti Lietuvos energetinį saugumą?“ akcentavo piliečių indėlio svarbą ir galimybes.

Nacionalinio kraujo centro direktorė, Europos kraujo aljanso (EBA), Tarpautinės kraujo transfuzijos bendrijos (ISBT) ir Lietuvos šaulių sąjungos narė Joana Bikulčienė teigia, kad kiekvieno žmogaus saugumas yra neatsiejamas nuo valstybės saugumo. Anot jos, donoriai yra toji visuomenės dalis, kuri realiai nuolat dalyvauja visuomenės sveikatos saugumo politikoje.

Joana Bikulčienė

Konferencijos pranešėjas Andrius Bautronis neapsiriboja tik istorijos mokytojo veikla. Aktyvus visuomenininkas, šalia pedagogo darbo Ariogalos gimnazijoje bei Juodaičių pagrindinėje mokykloje dar dirba ir Raseinių rajono Kultūros centro meno vadovu, aktyviai dalyvauja savanoriškoje LŠS veikloje, bei inicijuoja ir įgyvendina daugybę pilietišką savimonę auginančių projektų, tokių kaip Daugėliškių miško bunkerio atstatymas ar „Lietuvos laisvės kovų dalyvių ir jų rėmėjų nužudymo ir išniekinimo vietos įamžinimas“. Savo pranešime pasakojo apie tai, kokiais būdais galime kiekvienas prisidėti prie jaunimo ir bendruomenės pilietiškumo ugdymo ir tokiu būdu stiprinti šalies saugumą.

Įvairių sričių specialistų išsakytos skirtingų šalių patirtys patvirtino ir iliustravo visuomenės svarbą ir reikšmę, kai yra kalbama apie šalies saugumą. Dar kartą įsitikinta, kad mūsų visų profesionalumas, gebėjimai, iniciatyvos ir, svarbiausia, vienybė yra vieni svarbiausių veiksnių, siekiant gyventi saugioje aplinkoje puoselėjant laisvę.

LIETUVOS KARIUOMENĖS DIENA ŠAULIŲ RINKTINĖSE

Dovilė Rusteikienė | Nuotrauko iš LŠS archyvo

Lietuvos kariuomenės dieną šauliai minėjo iškilmingose rikiuotėse su Lietuvos kariuomenės daliniais. Ta proga beveik visoje Lietuvoje Šaulių sąjungos gretas papildė nauji nariai, norintys prisidėti prie savo šalies saugumo ir gynybos stiprinimo. Lapkričio mėnesį šaulio priesaiką davė 130 šaulių, o pasižadėjimo tekstą ištarė 359 jaunieji šauliai.

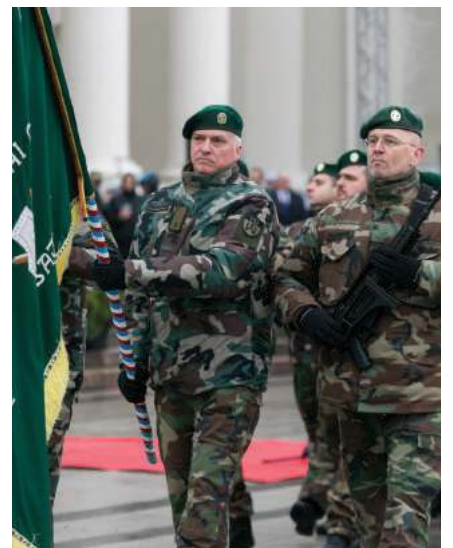
Vilniuje Lietuvos kariuomenės dienos iškilminga ceremonija tradiciškai vyko Katedros aikštėje. Bendroje rikiuotėje ir parade su Lietuvos ir sąjungininkų kariais dalyvavo Šaulių sąjungos kovinis būrys su ginkluote bei jaunieji šauliai.

Kaune Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šauliai kvietė į renginį „Šaulys – visuomenei“, kurio metu šauliškose palapinėse pristatė Šaulių sąjungos veiklą, dovanojo kraujo neatlygintinoje kraujo donorystės akcijoje ir kvietė prisijungti visus norinčius ir galinčius duoti kraujo miestiečius ir Kauno miesto svečius. Užsukę praeiviai buvo vaišinami arbata ir šauliškais sausainiais, galėjo daugiau sužinoti apie plačią šaulišką veiklą, pabendrauti ne tik su šauliais, bet ir su Nacionalinio kraujo centro darbuotojais, kurie mielai atsakė į užduotus klausimus apie kraujo donorystę, jos svarbą ir reikšmę.

Šiauliuose lapkričio 23-čioji prasidėjo ant Sukilėlių kalnelio, kur prisiekė 11 šaulių ir pasižadėjo 53 jaunieji šauliai. Po pietų Kariuomenės dienos minėjimas tęsėsi šv. Mišiomis šv. Ignaco bažnyčioje. Šiaulių miesto bulvaru į Prisikėlimo

aikštę žygiavo Lietuvos kariuomenės Aviacijos bazės, Karinių oro pajėgų Oro gynybos bataliono, Krašto apsaugos savanorių pajėgų Prisikėlimo apygardos 6-tosios rinktinės, Karinių oro pajėgų Ginkluotės depo ir technikos remonto depo, Sausumos pajėgų Mechanikos

pėstininkų brigados „Žemaitija“ Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos bataliono kariai, Lietuvos kariuomenės Kūrėjų savanorių sąjungos atstovai, Lietuvos šaulių sąjungos Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-tosios rinktinės šauliai ir jaunieji šauliai.

UKMERGĖJE PAMINĖTOS TRYS ISTORINĖS DATOS

Ukmergės 1002-osios kuopos informacija

Ukmergės 1002-oji šaulių kuopa lapkričio 26 d. suorganizavo renginį, skirtą generolo T. Kosciuškos 200-osioms mirties metinėms atminti. Kartu buvo paminėta Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės įkūrimo diena ir 1 metai, kai atsikūrė Ukmergės 1002-oji šaulių kuopa. Šventė prasidėjo Švč. Trejybės bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukojo klebonas Šarūnas Petrauskas. Po mišių iškilminga ir kaip niekad gausi šaulių rikiuotė atžygiavo prie paminklo „Lituania restituta“. Prie jo maršus grojo, o po to ir Ukmergės kraštotyros muziejuje koncertavo Ukmergės meno mokyklos pučiamųjų instrumentų orkestras, vadovavo Ričardas Kamaras.

Vėliau ukmergiečiai ir svečiai dalyvavo šiai dienai paminėti skirtoje konferencijoje Ukmergės kraštotyros muziejuje. M. K. Čiurlionio dailės muziejaus Numizmatikos skyriaus rinkinių saugotojas šaulys Eduardas Brusokas skaitydamas pranešimą pabrėžė, kad T. Kosciška, mūsų valstybės patriotas, kovojęs už Lietuvos ir kitų tautų laisvę bei demokratiją, deramai pagerbtas kitose valstybėse. Jo atminimui pastatyta memorialų, paminklų, jo vardu pavadinti parkai ir gatvės (Lietuvoje T. Kosciuškos vardu pavadintos penkios gatvės). „Lietuviai, prisimindami 1794-ųjų balandžio 23-iosios vidurnaktį, kai Vilniaus rotušės aikštėje patrankos šūviu buvo paskelbtas Lietuvos sukilimo aktas, galėtų šį įvykį įprasminėti ir toje vietoje pastatyti patranką su šiuo faktu liudijančiu užrašu. Tai būtų sveikintinas dalykas“, – idėją pateikė E. Brusokas.

Ukmergės kraštotyros muziejaus darbuotojas Raimondas Ramanauskas susirinkusiuosius nukeldino į 1817-uosius

metus ir pristatė T. Kosciuškos atminimui skirtą gedulingų pamaldų Ukmergėje aprašymų rinkinį, kurį išvertė iš lenkų kalbos. Gedulingos pamaldos už T. Koscišką Ukmergėje prieš 200 metų vyko lapkričio 29 dieną Pijorų bažnyčioje. „Įdomus faktas, kad šiemet, kaip ir prieš 200 metų, T. Kosciuškos mirties metinės paminėtos beveik tą pačią dieną. Pamaldos vyko beveik toje pačioje vietoje kaip ir prieš du šimtmečius“, – pastebėjo R. Ramanauskas. Muziejinio teigimu, gedulingų iškilnių aprašymo rinkinys liudija, kaip Ukmergėje buvo gerbiamas T. Kosciška, turėjęs didžiulį autoritetą tiek tarp bajorų, tiek prastuomenėje. Pasak R. Ramanausko, bažnyčios, kurioje vyko pamaldos už mirusįjį, vidus buvo išpuoštas daugybe šviesų ir karinių trofėjų. Gedulingos pamaldos, prasidėjusios labai anksti, be pertraukų vyko iki vėlyvo vakaro ir buvo užbaigtos didžiosiomis mišiomis, lydimomis vokalinės bei instrumentinės muzikos. „Paminėjimas baigėsi iškilmingu velionio palaikų pagerbimu, gausiai šaudant patrankoms. Žmonės buvo susirinkę iš visos apskrities. Minia buvo tokia gausi, kad erdvoje bažnyčioje vos sutilpo žemvaldžiai, o prastuomenė vos tilpo bažnyčios kieme. Žmonės verkė, o tai reiškė tikrą liūdesį“, – gedulingų pamaldų, vykusių prieš 200 metų, aprašymą citavo R. Ramanauskas.

Vėliau konferencijos dalyviai buvo pakviesti į muziejaus kiemą, kur Ukmergės karo istorijos klubo 1-ojo LDK Didžiojo Etmono pėstininkų regimento atstovas šaulys Julius Zareckas pristatė klubo veiklą. Tradiciškai T. Kosciuškos atminimas buvo pagerbtas patrankos šūviu.

Per šv. Mišias pašventintais T. Kosciuškos kryžiais už istorinę pilietiškumą ir patriotizmą sklaidą buvo apdovanoti ukmergiškiai ir kiti visuomenės atstovai.

Kaip jau rašėme pradžioje, šis minėjimas sutapo su Karaliaus Mindaugo 10-osios rinktinės įkūrimo diena ir 1 metais, kai savo šaulišką veiklą atnaujino Ukmergės kuopa. Ta proga Ukmergės 1002-osios šaulių kuopos vadas Linas Kavaliauskas apdovanojo padėkos raštais ir atminimo dovanomis labiausiai pasižymėjusius šaulius. Džiugu, kad į šią šventę atvyko kaip niekad gausios šaulių pajėgos iš Vilniaus ir keltas atstovų iš Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės. Po renginio Ukmergės šauliai svečius pakvietė apžiūrėti atominio karo slėptuvę, kur tikimasi, kad artimiausiu metu įsikurs šauliai.

Dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie šios šventės organizavimo.

„MOKYKLA 2017“: „KAIP VALSTYBĖS GYNYBA SUVOKIAMA MOKYKLOJE?“

MPPD informacija | Nuotraukos iš **MPPD** archyvo

Lapkričio 24–25 d. Lietuvos parodų ir kongresų centre „Litexpo“ vykusioje parodoje „Mokykla 2017“ Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento (MPPD) prie KAM stende dalyvavo ir su mokiniais bendravo Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Geležinio vilko“ kuopos jaunieji šauliai – organizuodami žaidimus, viktorinas ir dalindami prizus už teisingus atsakymus ir kūrybiškumą, jaunieji šauliai buvo nuolat apsupti susidomėjusio jaunimo. Mokiniai varžėsi kurdami ketureilius apie Lietuvos šaulių sąjungą, daug klausinėjo apie šaulišką veiklą, stojimo į jaunuosius šaulius procedūrą.

Kasmet vykstanti paroda „Mokykla 2017“ yra viena didžiausių parodų, kurią kiekvienais metais aplanko tūkstančiai mokyklinio amžiaus jaunimo ir pedagogų. Čia turi galimybę susitikti, bendrauti ir bendradarbiauti visa Lietuvos švietimo bendruomenė. Šiemet paroda sulaukė 17 800 lankytojų, iš jų – 5 350 mokytojų ir švietimo specialistų iš daugelio Lietuvos ugdymo įstaigų. Parodoje dalyvavo 104 įmonės ir švietimo įstaigos, surengta daugiau kaip 170 edukacinių renginių ir užsiėmimų. Parodą organizuoja LR švietimo ir mokslo ministerija bei Ugdymo plėtotės centras kartu su Lietuvos parodų ir kongresų centru „Litexpo“. Globėja – LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Diskusija „Kaip valstybės gynyba suvokiama mokykloje?“

Lapkričio paskutinį savaitgalį Lietuvos parodų ir kongresų centre „Litexpo“ vykusioje parodoje „Mokykla 2017“ Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentas prie Lietuvos krašto apsaugos ministerijos surengė diskusiją tema „Kaip valstybės gynyba suvokiama mokykloje?“. Diskusijos moderatorė Pilietinio pasipriešinimo skyriaus patarėja Luka Lesauskaitė kalbino Vilniaus Fabijoniškių vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoją ugdymui ir istorijos mokytoją Liną Janulionį, taip pat aktyviai lankantį mokyklas ir bendraujantį su jaunimu Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamento informacinių operacijų karininką, pulkininką leitenantą Liną Idzelį, buvusį šauktinį ir Vilniaus Žemynos gimnazijos absolventą, o šiuo metu – Vilniaus universiteto studentą Andrių Tumėną ir daug patirties dirbant su jaunaisiais šauliais sukaupusią Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pavaduotoją Renatą Šmailienę. Diskusijoje dalyvavo į parodą atvykę mokytojai, švietimo sistemos darbuotojai iš Vilniaus, Telšių, Šiaulių ir kitų Lietuvos miestų. Diskusijos dalyviai gyvai diskutuodami aptarė didžiausias pilietinio ugdymo ir jaunimo teigiamos nuostatos į šalies gynybą formavimo mokykloje problemas.

DAINOS TĖVYNEI

Auksė Petruševičienė | Nuotraukos iš LŠS archyvo

Lapkričio 21 dieną jau dvyliktą kartą Kauno įgulos karininkų ramovėje vyko tradicinis Kauno miesto bei rajono moksleivių patriotinių dainų konkursas, skirtas Lietuvos kariuomenės dienai. Konkurso organizavo ir rėmė Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių 2-oji rinktinė, Kauno m. švietimo ir ugdymo skyrius, Lietuvos kariuomenės Kauno įgula, Kauno įgulos bažnyčios rektorius, Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyrius, Kauno Martyno Mažvydo progimnazija, Kauno rajono Domeikavos gimnazija bei Vlodo Putvinskio-Pūtvio klubas. Konkurso kaip visada išskiliai ir nuotaikingai vedė majoras Gėdimas Reutas.

Atlikėjų meistriškumą (akomponavimo ir dainavimo santykį, intonavimą, ansambliškumą, teminį atitikimą, sceninį įvaizdį, repertuaro originalumą) vertino kompetentinga komisija: VDU Muzikos akademijos fakulteto dainavimo katedros docentas, Kauno Muzikinio teatro solistas Danielius Vėbra; Kauno Muzikinio teatro solistas, Kauno J. Gruodžio konservatorijos mokytojas Giedrius Prunskus; Kauno J. Gruodžio konservatorijos dainavimo skyriaus mokytoja metodininkė, II rinktinės šaulė, Kauno įgulos karininkų ramovės dainavimo studijos „Audra“ vadovė Regina Kabalinienė; Kauno J. Gruodžio konservatorijos dainavimo skyriaus vyresnioji mokytoja, Kauno valstybinės filharmonijos choro artistė Neringa Navikauskaitė; Vytauto Didžiojo universiteto dainavimo katedros vedėjas, profesorius Tomas Ladiga; Kauno įgulos karininkų Ramovės meno vadovas Gintaras Venckus; Kauno Martyno Mažvydo progimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, lietuvių kalbos mokytoja ekspertė Auksė Petruševičienė. Renginio koordinatoriai – Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas Vytautas Žymančius, Domeikavos gimnazijos mokytojas Darius Starkus ir Lietuvos šaulių sąjungos Centro valdybos narys Juozas Janušaitis, vienas pirmųjų konkurso sumanytojų ir organizatorių.

Dalyviai buvo suskirstyti į amžiaus grupes (I grupė 5–8 kl., II grupė 9–12 kl. mokiniai) ir apdovanoti atskirose kategorijose: solistų ir chorų / ansamblių. Konkurse pasirodė 35 kolektyvai, komisija išklausė 70 dainų. Visi dalyviai (kolektyvai ir jų vadovai) gavo padėkas, o nugalėtojai buvo apdovanoti diplomais bei pradžiuogi rėmėjų prizais.

Pirmąsias vietas užėmė:

I amžiaus grupėje:

Senamiesčio progimnazijos solistas Mantas Gontis (vadovas Dainius Druskis)
Garliavos Jonučių progimnazijos vokalinis ansamblis „Daina“ (vadovė Danguolė Nickuvienė)

II amžiaus grupėje:

Juozo Gruodžio konservatorijos solistė Aistė Benkauskaitė (vadovė Regina Kabalinienė)
Jono Jablonskio gimnazijos solistė Evelina Šveikauskaitė (vadovas Rolandas Babraitis)
Jono Basanavičiaus gimnazijos merginų tercetas Akvilė Bielskytė, Kamilė Karkauskaitė, Augustė Mitkutė (vadovė Diana Burkauskienė)
VDU „Rasos“ gimnazijos jaunimo choras „Gaja“ (vadovai Danutė Šaučiūnienė, Mindaugas Šikšnius)

Antrąsias vietas užėmė:

I amžiaus grupėje:

Martyno Mažvydo progimnazijos ansamblis (vadovė Rita Beitnaraitė)
Prano Daunio ugdymo centro ugdytiniai Liveta Ilikaitė, Dovydas Matulionis, Jokūbas Budreckis (vadovė Dileta Jagelavičiūtė)

II amžiaus grupėje:

Juozo Gruodžio konservatorijos solistė Kamilė Smaidžiūnaitė (vadovė Raimonda Navickienė)
Juozo Gruodžio konservatorijos solistas Eligijus Jukna (vadovė Raimonda Navickienė)
LSMU gimnazijos solistė Gustė Zakšauskaitė (vadovė Giedrė Druskienė)
Antano Smetonos gimnazijos duetas: Kornelija Sanspreiškytė ir Monika Gelažiūtė, akomponavo Saulė Norkutė (vadovė Rasa Jakeliūnienė)
LSMU gimnazijos mišrus choras „Ave musica“ (vadovė Giedrė Druskienė)

Trečiąsias vietas užėmė:

I amžiaus grupėje:

Kauno „Vyturio“ gimnazijos jaunių choras (vadovas Stasys Selemenavičius)
Milikonių progimnazijos vokalinis ansamblis (vadovė Rasa Kundrotienė)
Juozo Urbšio katalikiškos pagrindinės mokyklos jaunių choras „Domina“ (vadovas Algimantas Balčius, akomponavo Goda Palskytė)

II amžiaus grupėje:

Domeikavos gimnazijos solistė Greta Latvėnaitė (vadovė Giedrė Teiberytė)
Čekiškės P. Dovydaičio gimnazijos ansamblis (vadovas Alvydas Furmonas)
„Saulės“ gimnazijos vaikinių choras (vadovas Ugnius Ciprsevicius)

Vertinimo komisijos nuomone, dalyvių meistriškumo lygis smarkiai išaukęs ir tikrai buvo sudėtinga išrinkti geriausius iš geriausių – beveik visi kolektyvai ir solistai stebino profesionaliu pasirengimu. Kalbant apie repertuarą, reikia pastebėti, kad konkurso programoje pasigesta originalumo (pvz., daina „Skriski, skriski Lietuvėlėn“ skambėjo 6 kartus, „Rudens naktis sustojo“ – 5 kartus, „Mano namai“ – 4 kartus ir t. t.). Pagirtina, kai ieškoma originalių sprendimų, laužomi nusistovėję formatai (pvz., Martyno Mažvydo progimnazijos muzikinė mandala patriotinių dainų motyvais) arba atliekamos savos kūrybos dainos, bet tokių buvo nedaug. Norėjęsi, kad vadovai paieškotų naujų, negirdėtų, nenublukintų karo dainų.

Vis dėlto, organizatorių pastebėjimu, per dvylika metų užaugo ne tik dalyvių skaičius, bet ir jų meistriškumas. Patriotinių dainų konkurso laureatų koncertas neabejotinai galėtų būti puiki dovana miesto visuomenei Lietuvos kariuomenės dienos proga. Džiugu, kad pilietiškas jaunimas kuria ir dainuoja Tėvynei, nes tiki jos ateitimi.

BETLIEJAUS UGNIS – PRIMINIMAS APIE TAIKĄ

Dovilė Rusteikienė | Nuotrauka iš LŠS archyvo

Gruodžio pabaigoje bažnyčiose, miestų aikštėse ir įvairiose institucijose žmonės galėjo išvysti šaulius, skautus ir ateitininkus, besidalijančius Betlejeaus ugnimi. Betlejeaus taikos ugnis – tai akcija, kuri skirta taikai ir brolybei pasaulyje puoselėti. Kasmet ypač pasižymėjęs vaikas iš Austrijos keliauja į Palestiną ir Betlejuje uždega žvakę. Šių metų taikos vaikas – Tobijas Flachneris. Dvylikametis Tobijas iš bendruomenės „Tyli naktis“ Austrijos mieste Hochburge lapkričio 24-ąją uždegė Taikos ugnies žibintą Betlejeaus gimimo grotoje. Ir nuo to laiko ugnis pradėjo kelionę per visą pasaulį, pasiekia Afriką ir Pietų Ameriką. Į Lietuvą Betlejeaus ugnis atkeliavo gruodžio 18 d.

Gruodžio 21 dieną į Klaipėdos miestą Betlejeaus ugnis buvo atgabenta dviem keliais: jūra ir sausuma (geležinkeliu). Ją pasitiko Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės jaunieji šauliai, skautai, ateitininkai. Gruodžio 22 d. ugnimi buvo pasidalinta su įvairiomis Klaipėdos krašto organizacijomis, miestiečiais, ji įteikta ir miesto merui. LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės ir Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės šauliai, gavę Betlejeaus ugnį iš skautų, ją dalinosi Telšiuose ir Tauragėje.

Kad Betlejeaus ugnis Lietuvoje pasklistų kuo plačiau, sušildytų kuo daugiau žmonių širdžių, jaukumo suteiktų na-

mams ir institucijoms, susivienijusios šaulių, skautų ir ateitininkų organizacijos ja dalinosi ir su visais praeiviais gatvėse, nunešė Lietuvos Respublikos Prezidentei, perdavė Seimo nariams, globos namams, labdaros organizacijoms, ligoninėms.

Kodėl stengiamasi ugnimi pasiekti kiekvieną? Šiam tikslui susivieniju-

sios jaunimo organizacijos tiki, kad su ugnimi nešama taikos žinutė, bent minutei sustabdo ir priverčia pamąstyti kiekvieną ją gavusį, pamačiusį. Vaikai, jaunimas drauge neša mintį apie gerumą, atidumą sau ir artimui prieš artėjančias šventes, taip pat mintį apie tai, kad kai mūsų daug – mes stiprūs ir galime kartu nuveikti ką nors reikiamo taikos labui.

IR PATRULIS DINGO NAKTYJE...

Valdas Kilpys | Nuotraukos Valdo Kilpio

Besibaigiant gruodžiui rimti vyrai rinkosi LK Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centre dalyvauti patrulio taktikos pratybose. Šio centro rengiamuose kursuose mokymus veda kariuomenės ekspertai, tikri savo profesijos specialistai, kurie itin gerai išmano dėstomus dalykus ir turi daug praktinės patirties.

Minimas „Patrulio kursas“ Lietuvos kariuomenėje yra laikomas prestižiniu. Antsiuvus „Patrulis“, ko gero, yra kiekvieno kario svajonė ir siekiamybė. Tačiau jį reikia užsitarnauti sunkiu, kartais alinančiu darbu, bemiegėmis naktimis ir fiziniu krūviu. Gal būtent dėl to, tenesupyksta dailiosios lyties atstovės, šiuose kursuose moterų neišvysite.

Pasak Kauno Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vyr. mokymo specialisto koviniam rengimui vyr. srž. Donato Vasiliausko, tokio pobūdžio pratybos buvo pirmosios. „Džiaugiamės stiprėjančiu bendradarbiavimu su LK Mokymo centru. Šauliai šių pratybų metu tobulėja ne tik žiniomis, bet ir psichologiškai, įgauna neįkainojamos patirties“, – sakė šaulys.

Šauliai, pratybų dalyviai, dieną ir naktį studijavo taktinių žvalgybos padalinių panaudojimo pagrindus ir jų galimybes, planavo maršrutą, tobulino taktikos standartines veiksmų procedūras. Taip pat daug dėmesio skyrė orientavimosi įgūdžiams stiprinti atliekant dieninius ir naktinius orientacinius žygius, imituojant patrulių infiltraciją ir eksfiltraciją prieš teritorijoje.

Tik atvykus, mus pasitiko gana emocingas pasirengimas naktiniam reidui.

Šauliai turėjo konkrečią užduotį – kažkur poligono teritorijoje surengti pasalą ir sunaikinti priešo transportą. Užduotis taip pat buvo susijusi ir su tam tikros informacijos gavimu.

Tik išoriškai viskas atrodo paprasta: nueini, pasislepi, pašaudai ir viskas. Tačiau patyrę kariuomenės instruktoriai „kabinėjosi“ prie visko. Nereikšmingų detalių čia nebuvo. Nuo judėjimo iki komunikacijos, nuo sutartinių ženklų iki tikslaus laiko planavimo – viskas čia svarbu. Ir gerokai svarbiau, nei atrodo iš pirmo žvilgsnio. Gal dėl to pusiau juokais vienas iš instruktorių situaciją konstatavo labai paprastai: „dar truputis ir jūs susimušit...“

Savaime suprantama, dramtizmas nyko su kiekvienu profesionalo patarimu ir vyrai deramai pasirengę bei sulaukę nakties išėjo „į miškus“. Užduotis buvo įvykdyta, priešas sunaikintas, pratybos baigtos.

Pasiteiravus pratybų dalyvių, kas buvo sunkiausia, daugelis minėjo miego trūkumą. Štai šaulys Saulius Zaura socialiniame tinkle parašė tokį komentarą ta

tema: „Bet gerokai perdėjote apie tas 4 miego valandas... Čia tik laimingiausių naktį tiek. Ir nė sekundės laisvos dieną.“ Šaulio Žilvino Neliubšio teigimu, labai naudingas buvo patyrusių instruktorių gebėjimas pateikti žinias ne iš teorinių vadovėlių, bet iš praktinės pusės. „Kiekvienas atvejis buvo pagrįstas realiais atsitikimais misijose. Mums dėstę instruktoriai it kokie šikšnosparniai – tylūs, nematomi ir negirdimi naktį, bet patyrę mokytojai dieną“, – pasakojo susižavėjęs šaulys. Jis džiaugėsi, kad teko patirti skirtingų oro sąlygų įtaką atliekant užduotis. Pirmą dieną iškritęs sniegas leido lengviau orientuotis miške naktį, tačiau kitomis naktimis krito šlapdriba, lietus, tad judėjimas tamsoje pasidarė sudėtingesnis, bet „su laiku išmoksti“, – tvirtino Ž. Neliubšys.

Bendra pratybų dalyvių nuomonė vieninga: tokie mokymai aiškiai nurodo ir įrodo, kad mokytis reikia dar daug ir nuolat. Privaloma mokyti ir tuos, kurie tokiose pratybose neturėjo galimybės dalyvauti. Būtent apie tai šis šaulio Žilvino Balandžio „postas“: „Pagarba vyručiai, dalinsitės „know how“ pargrįžę...“

VALIA GYVENTI

Dovilė Rusteikienė | Nuotraukos Vaidoto Okulič-Kazarino

Gruodžio 15–17 dienomis Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės 1016-asis kovinis šaulių būrys kartu su žvalgais iš MP „Geležinio Vilko“, „Žemaitijos“ brigadų ir 8 KASP rinktinės dalyvavo išgyvenimo kurse, kuris truko 52 valandas, jo metu reikėjo įveikti 70 kilometrų ir, pagal pratybų legendą, sudėtingomis ir žiemiškomis oro sąlygomis išgyventi prieš kontroluojamoje teritorijoje.

Pagrindinis kurso tikslas buvo parengti šaulius tinkamai veikti priešiškoje aplinkoje, supažindinti su prieš taktika, ugdyti gebėjimus nepastebimai infiltruotis į prieš teritoriją bei atlikti žvalgybos užduotis, renkant svarbią informaciją. Didžioji dalis užduočių vykdytos naktį ir tamsiu paros metu, poilsiui buvo skiriamos 2–3 valandos per parą.

Pratybas organizavo 1016 būrio instruktorius ats. mjr. Vidmantas Eitutis, taip pat instruktoriais buvo ukrainiečių žvalgai, kurie atvyko tiesiai iš ATO zonos.

Tokios pratybos puikiai iliustruoja bendradarbiavimo naudą tarp Šaulių sąjungos ir Lietuvos kariuomenės, kai kariai ir šauliai gali pasidalinti ir praktiškai pritaikyti kovinio rengimo metu įgytomis žiniomis.

Po šių pratybų kalbėjomės su vienu jų dalyvių, Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės 1016-ojo atskiroido kovinio būrio šauliu Donatu Gikniumi, kuris papasakojo apie pratybų reikšmę ir svarbą šauliams, potyrius, didžiausius iššūkius, kuriuos teko įveikti ir kodėl kiekvienas civilis turėtų save išbandyti ir pasitikrinti įvairiose „nepatogiose“ situacijose.

Donatas Giknius

Kas lemia pasiryžimą dalyvauti tokiose pratybose? Noras tobulėti kaip asmenybei? Išmėginti save ribinėse situacijose?

Aš, kaip ir dauguma iš 1016 kovinio būrio, šauliais tapome 2014–2015 m., Ukrainos įvykių fone. „Noras tobulėti“ iš tiesų nebuvo tik noru, tai buvo būtinybė. Tapdami šauliais mes visi sau pasirašėme savotišką nuosprendį. Gal net pasmerkėme dideliems sunkumams savo šeimų narius – prisiminkite Lietuvos partizanų pavyzdį. Nereikia turėti iliuzijų, kad susiklosčius analogiškomis situacijoms, būtų geriau. Duodami priesaiką, mes prisiekėme ginti Lietuvą. Priešas, besirengdamas puolimui, visada ruošiasi ir treniruoja, jo niekada negalima nuvertinti. Taigi, savo galimybes turime vertinti racionaliai. Ar mes priartėsime prie savo tikslo apginti šalį šiltai sėdėdami ant sofų? Tikrai ne. Ką galime padaryti, kad pasiektume tikslą? Sistemingai ir negailėdami savęs treniruotis, tik tada turėsime šansą. Tai yra pirma ir pagrindinė priežastis, kodėl mes treniruojamės. Kitos priežastys yra tos, kurias Jūs paminėjote – noras tobulėti pačiam, tobulėti binomui, grupei, grandžiai, skyriui, būriui. Pratybų metu sužinai, ko dar nemoki, kur tavo ir kolegų silpnosios vietos, kurias reikia eliminuoti, praktiškai įvertini savo aprangą ir ekipuotę; kas pasiteisina, o kas ne, kas tik reklama ir tinka „šiltnamio sąlygomis“, o kas yra tikrai patikima. Šioms pratyboms didelę vertę suteikė ukrainiečiai instruktoriai iš ATO zonos, kurie nuolat prasiskverbė ir dirba priešų kontroliuojamose teritorijose. Tai kariai, kurie savo šalį ginklu gina jau šiandien.

Tai gana sudėtingos pratybos, kuriose mažai miego, daug užduočių. Kokio pasiruošimo tokioms pratyboms reikia?

Mes nebuvo informuoti, kas mūsų laukia. Patekome į situaciją, kurioje jokios komforto zonos tiesiog nėra. Rengėmės kas kaip mokėjome ir išmanėme, remdamiesi savo ankstesnėmis asmeninėmis ir kolektyvinėmis patirtimis. Pats pirmas dalykas, kuris mūsų laukė – negailestingas ekipuotės sumažinimas. Viską, be ko galima apsieiti, teko mesti lauk. Ir toks apsiavimas kartojosi 4 kartus, kol liko tik labai, labai mažai – minimaliai vandens, maisto tik tiek, kiek gali tilpti tavo kišenėse ir kurį gali valgyti eidamas, žodžiu, tik pačios būtiniausios priemonės. Atvirai sakant, namuose

kraunantis kuprinę atrodė, kad ir taip dediesi visko minimaliai, nes juk viską reikės nešti ant savo pečių ir šliaužte, ir bėgte ir t. t. Naktį, tais momentais, kai nereikėjo judėti, buvo tikrai labai šalta. Veikėme priešų kontroliuojamoje teritorijoje, tad apie jokių laužus ir kalbos negalėjo būti. Buvome apmokyti termoreguliacinių pratimų, kaip sugrąžinti kraujotaką į galūnes ir sušilti. Teko tuos pratimus naudoti praktiškai ne tik dėl pratybų scenarijaus, bet dėl to, kad realiai buvo tikrai labai, labai šalta.

Ar bet kas gali dalyvauti išgyvenimo pratybose? Kokių savybių reikia žmogui?

Atsakysiu ukrainiečių instruktorių žodžiais: „Pats pagrindinis faktorius, lemiantis sėkmę arba nesėkmę, pergalę arba pralaimėjimą yra VALIA GYVENTI. Jei šios valios, esant dideliems sunkumams, kai šimtą kartų lengviau yra pasiduoti, nebus ar bus per mažai – užduotis bus neįvykdyta ir tu pateksi į nelaisvę arba mirsi. Gal net savo silpnumu pasmerksi mirčiai ir savo bendražygius. Tik po to seka tokie faktoriai kaip žinios ir įgūdžiai, ekipuotė ir ginkluotė. Taigi, kaip jau supratote, charakterio savybės ir valia yra pagrindinis dalykas, kurių reikia. Veikėme šešetukais. Dar vienas dalykas, kurį pasakė ukrainiečiai ir kas padėjo save motyvuoti, buvo šie žodžiai: „Kiekvienas komandos narys turi pasakyti sau ir kartoti nuolat, kad dėl manęs mano komanda nekris.“ Kai sunku, kai ima miegas ar krečia šaltis, kai nebėra jėgų, o tu turi būti budrus, susikaupęs

ir stiprus, nė sekunde negali sau leisti atsipalaiduoti ir pasiduoti, nes dėl tavęs gali nukentėti visa tavo komanda.

Kaip po tokio aktyvaus savaitgalio sugrįžtate į civilio gyvenimą?

Palengva. Kurį laiką jaučiasi nuovargis ir skausmas. Man asmeniškai reikia 3–5 dienų. Vis dažniau civilio gyvenimo problemos atrodo menkos ir nerimtos. Turiu pastebėti, kad karinis pasiruošimas palieka tam tikrą pėdsaką asmenybei ir jos elgesiui. Kiekvieną kartą būdamas didelėje viešojoje erdvėje ar kokiame nors koncerte, įvertinu situaciją „o kas, jeigu?“. Manau, kad tai gerai ir viliuosi, kad kuo toliau, tuo daugiau žmonių Lietuvoje taps šauliais, o tapę jais, žiūrės į duotą priesaiką rimtai ir aktyviai ruošis įvairiems scenarijams.

Kas pratybose sunkiausia? Ko daugiau: fizinio ar psichologinio diskomforto?

Sunkiausios tos pratybos, kurios maksimaliai priartintos prie realybės ir kur nėra pertraukų. Kare nėra pertraukų, tad ir pratybose reikia maksimaliai įsijausti ir atsiduoti visais 200 proc. Visas diskomfortas yra psichologinis – kaip tu nusiteiksi, taip ir bus. Skirtingi žmonės tomis pačiomis sąlygomis elgiasi skirtingai – vieniems tai pasaulio pabaiga, o kitiems viena iš kliūčių, kurią reikia įveikti. Savo baimes ir trūkumus galima nugalėti, tik reikia sistemingai dirbti. Tą mes ir darome – žingsnis po žingsnio artyn tikslo.

APRANGA LAUKO PRATYBŲ METU

Maksimas Saračėvas | Nuotraukos Simono Milišausko ir Valdo Kilpio

Kovinio šaudymo instruktorius vyr. srž. Maksimas Saračėvas, dirbantis su Lietuvos kariuomenės Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomuoju pulku, dalinasi savo patirtimi ir rekomendacijomis, kokia turėtų būti šaulio apranga bei ekipuotė lauko pratybų metu. Tai ypač naudinga žinoti, kadangi dažnai nepatyrę šauliai ir kariai įsigyja netinkamus aprangos ar ekipuotės elementus, naudoja juos ne pagal paskirtį ir atitinkamai po to lieka nusivylę gaminio kokybe ar net patiria įvairių traumų.

APATINIAI RŪBAI

Taip vadinami pirmojo sluoksnio drabužiai naudojami šaltuoju metų laiku. Pagrindinė jų funkcija yra išstumti kūno išskiriamą drėgmę į viršutinius drabužių sluoksnius, kad kūnas išliktų sausas ir nesusaltų. Žinoma, praktikoje pasitaiko visko – sudrėksta ir kokybiškų audinių apatiniai, tačiau su jais tikrai šilčiau, nei be jų.

Paprastai apatinių komplektą sudaro marškinėliai ir kelnės, dažniausiai gaminamos iš šių medžiagų:

Poliesterio – pigiausia sintetinė medžiaga. Iš šio audinio gamintų apatinių rinktis nerekomenduojame. Pagrindinis minusas – susidarantis stiprus ir nemalonus kvapas.

Polipropileno – brangesnė sintetinė medžiaga. Iš jos siūti apatiniai kiek geresni, ypatingai tada, kai į audinį būna įpinti sidabro siūlai, kurie mažina nemalonų kūno kvapą bei bakterijų dauginimąsi. Tai visai neblogas variantas, nes drabužiai, siūti iš šio audinio, net ir būdami drėgni vis vien šildo kūną.

Merino vilnos – rekomenduojame pirmo rūbus, pagamintus iš šios medžiagos. Tokių apatinių rūbų pasirinkimas tikrai nemažas, galite pasirinkti daugiau ar mažiau elastingumo turintį audinį, įvertinti jo patvarumą. Tereikia pasirinkti sau priimtinausią variantą. Trikotažas iš merino vilnos būna brangesnis, tačiau neskleidžia nemalonaus kvapo, gerai šildo – tai tikrai puiki investicija.

Marškinėlius rekomenduojame rinkti tokius, kurie pasiūti iš natūralių arba šiek tiek sintetikos savo sudėtyje turinčių audinių. Marškinėliai turi būti gerai priglodę, nes tik tada jie atliks savo funkciją, t. y. išstums prakaitą nuo žmogaus kūno į viršutinį rūbų sluoksnį – tai leis visą laiką išlikti sausiems ir neleis per daug greitai kūnui atvėsti, taip apsaugos nuo staigių temperatūrų svyravimų, kurie gali labai neigiamai atsiliepti mūsų sveikatai. Marškinėlių ilgis turėtų būti toks, kad pasilenkus neišlįstų iš kelnų, nepasikeltų ir neapnuogintų nugaros. Svarbiausias kriterijus renkantis apatinius rūbus – patogumas.

Pašiltukas

Paprastai žiemą būna drėgna ir šalta. Susikurti laužavietę ne visada galima

dėl nepalankios taktinės situacijos. Todėl pagrindinis šilumos šaltinis – šilti rūbai. Natūralaus pluošto medžiagos šildo gerai, niekas nieko geriau kol kas nesugalvojo, tačiau iki -20°C galima rinktis rūbus su sintetika, kadangi natūrali medžiaga sveria daugiau ir džiūsta ilgiau. Rūbai iš mikro fliso medžiagos puikiai šildo. Tačiau dėvėdami šio audinio rūbais venkite stovėti šalia atviros ugnies šaltinio, pavyzdžiui, laužo. Pašiltuko nedėvėkite vietoj viršutinio rūbo – jis neatliks viršutinio rūbo funkcijos, rinkitės striukę, švarką arba neperšlampamą membraną.

Kelnės

Išsirinkę kelnės, pasimatuokite, pritūpkite, patikrinkite, ar tvirtai susiūta kelnų vidinė siūlė. Kuo tvirtesnis audinys ir siūlės, tuo mažiau tikimybių, kad ištiks nelaimė ir kelnės suplys. Atrodo elementaru, tačiau visokių atvejų pasitaiko.

Kelių apsauga

Sunku suskaičiuoti, kiek kartų tenka priklaupiti įvairių pratybų metu, todėl siūlau į kelių sritį įsidėti vien tik minkštus arba minkštus su plastiko kevalu įdėklus. Jie apsaugos jūsų kelius nuo peršalimo ar žaizdų priklausius ant nelygaus grindinio – iš praktikos žinau, kaip dažnai susižalojama priklausius ant iššautų šovinių tūtelų. Nerekomenduojau naudoti atskiras kietas kelių apsaugas ant kelnų viršaus.

Praktika rodo, kad tokia apsauga yra patogiai tik ją dėvint trumpą laiką, apie 3 valandas. Nešiojant ilgesnį laiką patogiau yra jas nusimaukti ant blauzdų, kad be reikalo netrintų kelio sąnario raiščių ir užsidėti tik prieš užduotį. Tačiau ne visada gali numatyti, kada teks netikėtai ir greitai priklaupiti. Tokiu atveju, kai apsaugos yra nusimauktos žemyn, galima patirti sunkių traumų. Tuo tarpu įsiūta kelių apsauga į kelnės nebūna prispausta prie pat kelių, todėl vasarą nestipriai prakaituoja, nespaudžia vidinės kelių pusės pritūpus, taip pat galima reguliuoti prispaudimą iš vidinės pusės.

Kojinės

Rekomenduočiau rinktis pagal metų laiką. Vasarą dėvėti kojines, kurių sudėtyje daugiau sintetinių medžiagų, pavyzdžiui, 33 % poliesteris, 33 % viskozė, 17 % polipropilenas, 10 % poliamidas, 7 % elastanas, antibakteriniai pluoštai, apsaugantys nuo nemalonaus kvapo atsiradimo. Šaltuoju metų laiku dėvėti natūralių medžiagų kojines. Galima sudėtis: 73 % vilna, 26 % poliamidas, 1% elastanas.

VIRŠUTINIAI RŪBAI

Švarkas

Renkantis šį viršutinį drabužį šiltuoju sezono metu svarbu atkreipti dėmesį į audinio kokybę. Svarbiausia

– itin patvarios medžiaginės rankovės su alkūnių apsauga. Šios turėtų atlaikyti šliaužimą, apsaugoti šaulio rankas nuo sužalojimų, būti atsparios užkritusioms žiežirboms nuo laužo, neturėtų degti ir lydėtis nuo karščio. Apskritai visas švarkas turėtų būti patogus dėvėti po neperšaukama liemene, taktinės ekipuotės diržų sistemomis, privalo nevaržyti judesių.

Kaklamautė

Kaklo, žandų ir veido apsaugai šaltuoju metų laiku arba kaip vasaros galvos apdangalą po šalmu rekomenduočiau kaklamautę. Ji puikiai praleidžia orą, turi galimybes transformuotis į įvairias formas. Kai šalta, nerekomenduočiau užsitempti ant burnos, kadangi iškvėpto oro drėgmė pasilieka viduje, sudrėkus ir atšalus lūpoms, jos pradeda skilinėti. Iškvėptas oras kyla palei veidą ir rasoja akiniai. Kaklamautė gerai saugo nuo dulkių, taip pat apsaugo kaklą nuo užkritusių karštų tūtų.

Kepurė

Svarbi aprangos detalė tiek žiemą, tiek vasarą. Šaltuoju metų laiku ji šildo, vasarą neleidžia prakaitui patekti į akis. Esant žemai lauko temperatūrai, svarbu, kad kepurė apsaugotų ausis, ji turi jas dengti. Iš natūralių medžiagų siūtas kepurės nešioti kaip pošalmį nepatogu, nes prisigė-

rusios prakaito, jos ilgai džiūva, ima niežėti kaktą. Išbandytos sintetinio pluošto, kitaip dar vadinamo mikro fliso („microfleece“), kepurės patiko labiausiai. Jos neturi briaunos, todėl dedant šalną, nekrenta ant akių, šalnas ant jos laikosi puikiai. Ap-skritai šalnas irgi svarbus elementas, nes gelbsti nuo rimtų galvos sužalo-jimų, gali sulaikyti skeveldras ir pan.

Pirštinės

Daug kam gali atrodyti visai nereikalingos, daugeliui su jomis nepatogu šaudyti ar atlikti kitus darbus, tačiau pagalvokite, jeigu susižeistumėte pirštus, kaip atliktumėte paprasčiausius kasdienes veiksmus? Netgi toks paprastas veiksmas, kaip batraiščių užsirišimas, sukeltų nepatogumų. Kariui tik 15 % karo laiko tenka tiesiogiai kariauti, likusį laiką jis dirba kitus darbus: iškrauna, perneša šaudmenų dėžes, tempia ar surenka spygliuotą vielą, kasa apkasus, pildo maišelius smėlio pozicijos sutvirtinimui, keičia vikšrą šarvuočiui ir pan.

Rekomenduoju bet kokias patogias, pirštus glaudžiai aptraukiančias ir jums patogias su riešo apsauga pirštines. Trumpos, mažai riešą dengiančios pirštinės neapsaugo nuo smėlio patekimo į jas. Taip pat nerekomenduoju pirštinių be pirštų, nes būtent ten, kur nebus apsaugoti jūsų pirštai, susižalosite. Renkantis pirštines, didelė kaina tikrai nėra rodiklis, svarbiausia, kad jums būtų patogų.

NEPERŠLAMPAMI RŪBAI

Šilti, neperšlampami viršutiniai rūbai – tai rūbai, kuriuos galima dėvėti šaltuoju metų laiku. Po jais jums nebereikės rengtis papildomai kelnų ir švarko, užteks šiltų apatinių ir vieno sluoksnio pašiltukų. Tokią neperšlampamą aprangą dar skirstau į rūbus ir membranas.

Kelnės su petnešomis

Tai geresnis variantas už paprastas kelnas, prilaikomas diržu. Pastarasis neleidžia efektyviai pašalinti mūsų kūno šilumos pertekliaus, todėl per juosmenį pradedame prakaituoti, o drėgmė šaltyje mus pradeda žudyti tiesiogine šio žodžio prasme. Kel-

nės su petnešomis leidžia šiltam orui laisvai cirkuliuoti ties juosmeniu ir tokiu būdu neleidžia kauptis drėgmei.

Striukė

Puiki apsauga nuo vėjo ir lietaus. Visada gerai ir tinkamai užsisekite rankogalius, suveržkite striukės apačią ir gerai užsisekite kaklo sritį. Jei- gu žiemą tenka daug judėti, greitai sušylate – sustokite ir nusivilkite, o vėl apsivilkite dar neatvėsus kūnui visiškai. Jei- gu judėti tenka nedaug, nedidelius atstumus, tiesiog prase- kite kaklą, užtrauktukus pažastyse, atlaisvinkite apačią.

Membrana

Visiškai arba dalinai neperšlampamos plonos medžiagos apsiaustas, skirtas dėvėti ant kario rūbų, kai lyja. Membranos būna guminės, tačiau jos daug sveria ir užima nemažai vie- tos, todėl siūlau rinktis tokias, kurios pasiūtos iš panašios į palapinsiaus- tės medžiagos. Ji lengva, neužima daug vietos. Dažniausiai membra- nos būna visiškai neperšlampamos, tačiau gali rasoti iš vidaus ir būna, kad rūbai prisigeria drėgmės. Judėti tolimus atstumus su membrana ne- rekomenduoju, nes greitai sušilsite ir suprakaituosite.

Batai

Turbūt dažniausiai ir daugiausiai klau- simų kelianti aprangos dalis. Renkan- tis batus vienos taisyklės nėra – reikia ieškoti patogių ir tinkamų sau. At- kreipkite dėmesį, kokiam tikslui perka- te batus, kuriuo metų laiku juos avėsi- te. Žieminius rinkitės didesnio dydžio, nes avėsite su stora kojine – batai ne- gali spausti kojos, kad nesusaltumėte. Vienas pastebėjimas – asmeniškai man patiko žvejų batai, kurie kainuoja gerokai pigiau nei kariniai – jie lengvi ir su jais valandų valandas galima sė- dėti pasaloje ir nešalti.

Rudeniui ir pavasariui galite įsigyti batus su „Goretex“ membranine medžiaga, kuri neleis sušlapti kojoms. Tik įspėju, kad jų negalima tepti bet koku batų tepalu, reikia specialaus, nes kitaip sugadinsite šią medžiagą ir visus batus. Jie neperšlaps, bet ir nekvėpuos – kojos bus drėgnos.

Ilgainiui padariau išvadą, kad tarp visų batų gamintojų tikrai galima nusipirkti lūkesčius atitinkančius ba- tus. Tereikia atrasti, kas jums pato- gu ir priimtina – susiraskite asme- niškai tik jums tinkantį modelį.

PROPAGANDOS PERVIRŠIS IR DEFICITAS. BALANSO PAIEŠKOS

Valdas Kilpys | Nuotraukos Valdo Kilpio

Mes be propagandos nenurimsim

Po Ukrainos įvykių Lietuvos viešojoje erdvėje atsirado daug sąvokų, kurios anksčiau buvo lyg ir girdėtos, žinomos, tačiau stokojo turinio. „Propaganda“, „hibridinis karas“, „informacinės kovos“ ir kiti panašūs žodžiai tapo girdimi vos ne kasdien. Kyla klausimas: ar ne per retai? O gal priešingai – kritiniam protui išsaugoti dažnas ir neprofesionalus galvos „išūžimas“ gąsdinant būtais ir nebūtais dalykais yra negeras dalykas? Gyvenant informacinėje visuomenėje išsiversti be propagandos neįmanoma. Beje, ne visada ši sąvoka turėjo vien neigiamą prasmę. Išvertus iš lotynų kalbos tai yra „dalykai, kurie turi būti populiarinami“. Šią sąvoką pirmoji pradėjo vartoti Katalikų bažnyčia ir anuomet ji neturėjo jokio neigiamo atspalvio. Tiesiog tikėjimo turinio sklaida vykdyta nesibijant dabar kiek nuvalkioto ir demonizuoto termino.

Negatyvų atspalvį propaganda įgijo praeitame dešimtmetyje, kai naciai ir sovietai pradėjo vartoti šį terminą apibrėžti savo informacinėms kampanijoms. Natūralu, kad demokratinis pasaulis negalėjo pakęsti šio žodžio ir nežiūrint to, kad palaipsniui ir pats demokratinis pasaulis suvokė teigiamą propagandos prasmę, jos sąvoka taip ir liko atgrasi. Tokia ji yra iki šių dienų.

Dabartiniai propagandos meistrai yra linkę save vadinti marketingo, viešųjų ryšių, visuomeninių santykių, komunikacijos, net švietimo specialistais. Čia viskas dėl to paties – vadintis propagandistais niekas nenori. Tačiau esmė nuo to nesikeičia: gyvename propagandinių manipuliacijų vandenynė ir jei nutiktų stebuklas ir, tarkim, baigtųsi visų manipuliacijų metas, tai visai tikėtina, kad be propagandos mes tiesiog nebe mokėtume susiorientuoti informacijos srautuose.

Kai propagandos per daug

Propaganda yra tik beširdžių žmonių analizei pasiduodantis dalykas. Bet koks sentimentalumas gali viską iškreipti ir kritinis protas išgaruos kaip kamparas. Rusijos propaganda yra pirmiausiai nukreipta į emocijas. Tai bazinis supratimas, nuo kurio atsispyrus galima pradėti gilintis į šio reiškinio turinį, būdus ar dažnumą.

Tenka pripažinti ir dar vieną faktą: Rusijos propagandos mašinija, ko gero, yra pernelyg galinga, kad galėtume ją nukonkuruoti. Lietuva niekada neišgailės skirti tiek lėšų kokybiškai ir palankiai informacijai mums rūpimais klausimais skleisti. Vien TV sritis reikalauja nežmoniškai didelių pinigų srautų, ką jau kalbėti apie internetą.

Išeitys šiuo atveju dvi: pirmiausia, reikia ugdyti „smegenų plovimui“ atsparius piliečius. Švietimas, prusinimas, lojalumo ugdymas ir tik tuomet skleidimas mums patiems naudingos propagandos. Antra, kad ir kaip nedemokratiškai skambėtų, bet „smegenų plovimo“ įrankiai nėra žiniasklaida. Ir demokratinio pasaulio pamatas – žiniasklaidos laisvė – galioja daugeliui informavimo kanalų, bet ne „smegenų plovimo“ įrankiams. Juos tiesiog reikia riboti. Džiugu, kad Lietuva buvo pirmoji šalis Europos Sąjungoje, kuri uždraudė tam tikrus kurstančius nesantaiką ir atvirai meluojančius propagandinius televizijos kanalus iš Rytų. Po šio precedento mums iš paskos pasekė ir kitos ES šalys.

Štai Vokietijos valdantieji birželio pabaigoje išleido įstatymą (įsigaliojo nuo spalio 1-osios), kuriuo numatomos iki 50 mln. eurų siekiančios baudos „Facebook“ ir kitiems socialiniams tinklams, jei šie per savaitę nepašalintų „nelegalaus turinio“. Taip vadinami neapykantą kurstantys pasisakymai, pornografija ir kenkėjiška propaganda, šmeižtas ar išgalvotos naujienos. Kaip pripažįsta specialistai, tai yra viena radikaliausių kovos su propaganda priemonių Europoje.

ES įsteigė tarnybą, kurios užduotis – neutralizuoti išgalvotas žinias ir Rusijos propagandą. Čekijos Respublikoje pradėjo veikti policijos agentūra, stebinti socialinę žiniasklaidą ir ieškanti dezinformacijos ar „kitų hibridinių grėsmių“.

Plačiai išgarsėjo atvejis, kai Prancūzijos prezidentas Emanuelis Makronas (Emmanuel Macron) dviem Rusijos naujienų agentūroms – RT ir „Sputnik“ – balandį uždraudė patekti į jo rinkimų kampanijos būstinę ir kiek vėliau aiškiai ir viešai įvardino šių agentūrų prigimtį.

Taigi kaip ir konvencinės karybos srityje, taip ir informacinių karų arenose, nuolat vyksta tam tikras lenktyniavimas tarp propagandos meistrų. Tenka pripažinti, kad tobulai Džozefo Gebelso (Joseph Goebbels) propagandos metodus įvaldę Kremliaus propagandistai nestokoja išmonės ir tikėtis lengvos pergalės neverta.

Kai propagandos per mažai

Jei kalbėdami apie Lietuvos rytinį kaimyną susiduriame su situacija, kai propaganda yra vos ne pilama mums ant galvų, tai kalbant apie Europos Sąjungą, turime kitokią situaciją. Kitaip tariant, esant propagandos pertekliui iš vienos pusės, kita pusė privalo atsižvelgti į šį faktą ir reaguoti adekvačiai. Kad viena pusė būtų atsverta, reikalinga ant kitos pusės padėti „kažką“. Kitu atveju pusiausvyros nebus ir, žinant Rusijos norą viską daryti per jėgą ir ne visai švariais būdais, niekam neturėtų kelti nusistebėjimo faktas, kad propagandinį karą laimi agresyvesnis, intensyvesnis, piktesnis. Galiausiai talentingesnis.

Nesmagu, tačiau tenka pripažinti tam tikrą ES institucijų propagandos „negyvumą“. Tarsi viskas būtų daro-

ma iš pareigos, be meilės ar bent mažiausio tikėjimo skleidžiama žinia. Jungtinės Karalystės propagandos meistrų šūkis „Win hearts and minds“ (iš anglų k. išvertus „Laimėti širdis ir protus“) lygiai taip galioja ir šiandien. Tad kalbant ir bandant analizuoti propagandą iš Rytų yra visiškai aišku, kad bandoma laimėti širdis. Kitaip tariant, einama „juodosios“ propagandos skleidimo keliu, kai dirginamos emocijos, klostojama faktologija, remiamasi žemiausiais žmogaus instinktais joku būdu neleidžiant adresatui atsikvėpti, kritiniu protu apmąstyti peršamą žinią.

„Kaip ir konvencinės karybos srityje, taip ir informacinių karų arenose, nuolat vyksta tam tikras lenktyniavimas tarp propagandos meistrų.“

Informuojant apie ES nueinama visai kitu keliu, kai nelieka jokios „druskos“. Piliečiai dažniausiai gauna sausą ar kiek paviršutinišką informaciją, kuri protą gal ir užkabina, tačiau širdies – ne. Tokioje situacijoje laimi populistai, nes jie taip pat pajėgūs laimėti tik širdis, bet ne protus. Gaila, tačiau tenka konstatuoti faktą, kad populizmas, kaip ir greitai virškinama propaganda, nugalė racionalų informavimą ir tai europinei dienotvarkei dabar ir ateityje nieko gero nežada.

Viešojoje erdvėje paveikimui pasiekti vien informavimo nebepakanka. Kad ir koks objektyvus ir teisingas jis būtų, reikia jausmo, emocijos, žodžiu, subalansuotos propagandos.

Klausytojai ir kalbėtojai, žiniasklaida ir jos vartotojai

Pusiausvyra reikalinga visur ir tai neturėtų stebinti. Nežiūrint jau aptarto „širdies ir proto“ santykio ir balanso tarp jų, ne menkliau svarbus yra santykis tarp „žinios“ transliuotojo ir jos priėmėjo. Tarkime, jei kreipiame žvilgsnį į Lietuvos aktualijas, nesunkiai galima pastebėti, kad objektyvumo požiūriu žiniasklaidai didelių priekaištų kaip ir nėra, tačiau žinių atrankos prasme (tai to paties objektyvumo kita pusė) tobulėti tikrai būtina.

Didžioji problema ta, kad vienos naujienos padaromos elitinėmis, o kitos lieka užribyje ir nėra aiškūs jų atrankos kriterijai. Antroji bėda sietina su platesnio konteksto (ypač tarptautinio) stoka. Tarkim, visa Europa ir ne tik ji sprendžia gyventojų senėjimo, demografijos problemas, lietuviakalbėje viešojoje erdvėje apie tai gali būti pranešta, tačiau sprendimo būdų jau nesužinosime, skirtingai nuo užsienio spaudos. Tai paliekama paties informacijos vartotojo kompetencijai. Eik, ieškok ir rasi.

Būtų naivu tvirtinti, kad didžioji dalis Lietuvos piliečių yra vakarietiškos žiniasklaidos vartotojai. Užsienio kalbų supratimas Lietuvoje tikrai nemenkas, tačiau tik nedidelė dalis vartotojų naudojasi CNN, BBC, ABC, „Bloomberg“ ar kitų pasaulinių naujienų agentūrų informacija. Tai reikalauja išmanymo, laiko ir, svarbiausia, noro.

Tiesa yra ta, kad lietuvišką auditoriją pasiekia tendencinga informacija apie užsienio įvykius, nes jos šaltiniai iš esmės yra tokie pat. Ant rankos pirštų galima suskaičiuoti redaktorius ir žurnalistus, kurie geba įvairiausiai pateikti pasaulio įvykius.

Kaip išsivaduoti iš tokios „baltosios propagandos“? Patarimas paprastas: mokykitės kalbų, kitų šalių naujienomis domėkitės patys ir dalinkitės tuo, ką sužinojote, su kitais.

IWI „TAVOR X95“

Valdas Kilpys | Nuotraukos Valdo Kilpio

Izraelio ginklų gamintojai vis labiau dominuoja pasaulyje, todėl nenuostabu, kad Lietuvos padangėje jau galima įsigyti ir šių itin šiuolaikiškų šautuvų. Gamintojas „Israel Weapon Industries“ (IWI) seniai žinomas dėl savo kokybiškų ginklų, todėl nieko keisto, kad ir mūsų aptariamasis šautuvas yra prieš tai buvusiojo „TAR-21“ („CTAR-21“, „STAR-21“ ir „GTAR-21“) nauja inkarnacija – geri šautuvai gimsta pagerinus prieš tai buvusiuosius.

UAB „Amber Gun“ apžiūrai ir išbandymui duotas ginklas buvo su nuimamomis „picatinny“ tvirtinimo apsaugomis. Tačiau gamintojas siūlo dar ir ginklus su integruotu garso slopintuvu (savaimė suprantama, tai ne civiliniam naudojimui skirtas ginklas), prailgintu vamzdžiu ir jo apšaudu – pastaruoju prekiaujama JAV (IWI US „X95s“).

„X95-asis“ pagamintas iš plastiko ir gumos, todėl jį turėti rankose tikrai malonu. Bene pagrindiniai skundai, kurių apstu ginklų mėgėjų forumuose, dėl „Tavor“ serijos buvo susiję su nuleistuku (jis buvo „kietas“ ir „ilgas“), tačiau gamintojas rimtai padirbėjo ir „X-95-ojo“ modelio karabinas turi labai malonų nuspaudimą.

Dar vienas privalumas, kurį nuolat patiria „bull pup“ sistemos ginklų turėtojai – ginklas tikrai puikiai valdomas, kai reikia staigiai keisti šaudymo kryptį. Svorio centras yra arčiau buo-

žės, todėl praktiniam situaciniam šaudymui „X-95“ dera idealiai.

Turbūt net neverta pasakoti, kad šis ginklas yra multifunkcinis, modulinis ir ant jo galima „susikabinti“ tiek įrangos, kiek geidžia širdis ir leidžia piniginė. Tačiau atskiro paminėjimo vertas „X-95“ mechanizmo išardymo paprastumas. Tai tik kelios dalys, kurios ištraukiamos per buožę. Valyti tokį ginklą vienas malonumas.

Beveik visi šiuolaikinių ginklų gamintojai deklaruoja jų lengvą pritaikomumą kairiarankiams, tačiau, būkime atviri, daliai jų iki tikro ambidekstrinio ginklo toli. Dažniausiai tai būna susiję su tūtelės išmetimu, nes tokį mechanizmą pakeisti nėra paprasta. „X-95“ ši problema išspręsta kaip pridera: visi valdymo elementai yra abejose pusėse, o tūtelės išmetimui paliktos dvi angos. Žodžiu, viską galima pasirinkti pačiam. Spynos gražinimo iš galinės padėties svertas yra šalia dėtuvės, ant buožės, o dėtuvės išėmimo mygtukas šalia nuleistuko. Užteko keliolikos šūvių, kad „AR“ valdymo konfigūraciją atsimenantis kūnas priprastų prie šios „keistenybės“.

Šis ginklas turi itin malonų ir sunkiai nupasakojamą taikymosi mechanizmą. Metaliniai taikikliai yra atlenkiami, tačiau jų forma leidžia labai greitai ir parankiai nusitaikyti dėl savo didumo ir ergonomiškumo. Beje, ant konkretaus ginklo, kurį regite nuotrau-

kose, buvo uždėtas „Meprolight Tru-Dot RDS“ taikiklis ir dėl jo „ekrano“ didumo galima buvo kuo puikiau taikytis tiek per atlenktus metalinius taikiklius, tiek naudojant „raudoną tašką“. Kitaip tariant, abiem atvejais taikymosi linija lieka ta pati, nes šauliui nereikia žiūrėti nei po, nei virš „raudonojo taško“ taikiklio.

Kadangi šiuo konkrečiu atveju straipsnio autorius turėjo galimybę aprašomą ginklą išbandyti, tai keletas įspūdžių: pirmiausia, ginklas tikrai ergonomiškas ir po šūvio beveik „nenušoka“ nuo taikinio. Pridėjus taikiklių unikalumą, jis tikrai parankus dinaminiam šaudymui. Patogi pistoletinė rankena be papildomo skliautelio: mėgstantiems šaudyti su pirštine (net storomis) ji „dirba“ taip, kaip reikia, nereikia nieko grabalioti. Atatranka vidutinė, tačiau „bull pup“ sistemos atveju, kūnas į ją reaguoja be žymesnių taiklumo praradimo pasekmių.

Ir jeigu kas nors paklaustų, kokie yra šio ginklo minusai, tai tektų pripažinti, kad lyginant su ginklų rinkos lyderiais, juos rasti sunku (nekalbama apie šaudymą ilgomis distancijomis, nes to tiesiog nepavyko išbandyti). Nusprendus pirkti šį ginklą derėtų tik kiek įdėmiau paskačiuoti santaupas, nes šis IWI gaminytis yra nepigus. Dėkojame „Amber Gun“ už galimybę ne tik pavartyti, bet ir išbandyti šiuolaikiškąjį IWI „Tavor X95“.

TAIKLUMAS, GALIA, GREITIS: ŠAUDYMO KULTŪROS LINK

Bendravo **Valdas Kilpys** | Nuotraukos **Valdo Kilpio**

Praktinio šaudymo sportas – populiariausia ir labiausiai auganti šaudymo sporto šaka pasaulyje. Ji vienija virš 200 000 sportininkų 89 šalyse. Jos pradžia sietina su 1950 m. Kalifornijoje vykusiu šaulių susitikimu. Taip pat 1976 m. gegužės mėn. Kolumbijoje, Misūrije (JAV) vyko svarbi tarptautinė konferencija, kurioje buvo susistemintos šaudymo sporto taisyklės ir sukurta IPSC (angl. International Practical Shooting Confederation). DVC (angl. Diligentia, Vis, Celeritas) – taiklumas, galia, greitis – buvo pripažinti esminiais elementais ir tapo IPSC šaudymo pagrindu. Tuo tarpu Lietuvoje praktinio šaudymo sporto federacija (LPŠSF) buvo įsteigta 1998 metais, veikia dar tik du dešimtmečius, tačiau, kaip ir visame pasaulyje, pastebimas vis didesnis susidomėjimas.

Apskritai kalbant apie šaudymo sportą, įdomesnis šaulys jau seniai turėjo pastebėti, kad egzistuoja įvairios šaudymo kryptys, kurias atskirti nėra lengva. Šį kartą „Trimitas“ nusprendė visa tai išsiaiškinti pasikalbant su dinaminio šaudymo sporto klubo „Armatus“ vadovu bei LPŠSF tarybos nariu Tomu Laužoniu.

Kokia Lietuvos situacija kalbant apie šaudymą?

Pastaraisiais metais ženkliai padidėjo susidomėjimas ginklais ir šaudymo sportu, padaugėjo šaulių pistoletais ir pusiau automatiniiais karabinais. Pradedant kurtis šaudyklos, kurių poreikis anksčiau buvo beveik kritinis. Vilnius, Kaunas, Šiauliai, Klaipėda – visur kuriasi šaudymo sporto klubai, naujos šaudyklos.

Praktinio šaudymo sportas tobulina ginklo valdymo įgūdžius, išmoko saugiai jį naudoti ir kuria savitą kultūrą. Žmonės tuo naudojasi, nes tai patrauklu įvairiomis prasmėmis, viena jų – pilietiškumas.

Bet ar siekiant valstybės gynybos tikslų tūlam Lietuvos piliečiui nebūtų protingiau užsiimti koku nors labiau militarizuotu šaudymu? Juk kartais pažiūrėjus vien į kai kurių šio sporto atstovų įrangą sunku suprasti, kam ji tokia reikalinga? Spalvos, keisti dėklai... Prie kariško minimalizmo pratusiam žmogui kyla daug klausimų...

Kas nori ugdyti saugumą, ginklo valdymo kultūrą, tam primygtinai siūlau pradžioje sudalyvauti IPSC pirmo lygio

varžybose, kur atsiranda ginklo valdymo įgūdžiai. Šioje sporto šakoje saugumas yra visa ko pagrindas, todėl neturint dešimties metų įgūdžių, taktiniuose šaudymuose iki nelaimės netoli. Kitaip tariant, saugumas IPSC yra pirmiausia ir tai iškart įskiepijama. Po to, kai išmoksti saugiai elgtis su ginklu, gali keliauti toliau.

Šio sporto radimasis pirmiausiai siejamas su statutinių struktūrų atstovų noru tobulinti savo šaudybos įgūdžius. Tik vėliau šis sportas įgijo naujas, spalvingesnes formas. Bet iš praktikos galiu pasakyti, kad dabar mūsų vyksiančiuose varžybose nuolat dalyvauja kariuomenės, viešojo saugumo tarnybos, pasienio apsaugos ir kitų struktūrų atstovai. Vadinas, tai reikalinga, tai svarbu...

O kalbant apie neįprastus dėklus ar spalvas – šiuo atveju ekipuotės ergonoma skiriama tam, kad būtų pasiektas kuo didesnis šaulio turimų įgūdžių efektyvumas, kas savo ruožtu visiškai nepriklauso pakeitus sportinę ekipuotę į kasdienę – tarnybinę. Sportinės ekipuotės spalvų gama plati ir dažniausiai jos pasirinkimas siejamas su šaulių sportinės aprangos stiliumi ir spalvų gama.

Kokios varžybos Lietuvoje dabar populiari? Tradiciškai šis sportas lyg ir asocijuojasi su pistoletiniu šaudymu...

Pistoletinis šaudymas turi senas tradicijas ir, be abejo, yra labai populiarus ir

pas mus, ir pasaulyje, matyt, gal dėl to ir asociacijos būtent tokios. Besikuriant naujoms šaudykloms didėja ir varžybų pistoletu skaičius, tačiau Lietuvoje pastaruoju metu smarkiai populiariėja varžybos šaudant pusiau automatiniu karabinu, atsiranda varžybų, kurių metu naudojami trys ginklai (angl. *3gun* – pistoletas, pusiau automatinis karabinas ir „pompinis“ lygiavamzdžio šautuvas). Deja kol kas dar neturime šaudymo varžybų šaudant iš lygiavamzdžio, bet 2018-aisiais numatoma tokias organizuoti.

Koks federacijos santykis su prezidentiniu šaudymu?

Po federacijos „vėliava“ kasmet vyksta varžybos „Snaipingo diena“. Čia susirenka, kaip mes juokaudami vadiname, „žemo pulso šauliai“, kol kas varžybos nėra labai gausios, tačiau jei rasis daugiau šaudančių ilgaus nuotoliais, tai sulauksime ir dažnesnių, ir įvairesnių tokio pobūdžio renginių.

Tai kokia nauda LŠS nariams dalyvauti varžybose ar stoti į LPŠSF narių gretas?

Artėjimas prie šiuolaikiškai vystomo šaudybos meno, kuomet yra lavinami žmogaus gebėjimai greitai ir efektyviai išmokyti valdyti šaunamąjį ginklą. Pradžiai to pakanka. Paskui kyla sportinis interesas pasitikrinti savo turimas žinias, kaip jos efektyviai veikia ekstremaliomis varžybų

sąlygomis. Ne paslaptis, kad varžybų metu šaulys patiria tam tikrą jaudulį, o kartais net ir labai didelį. Dalyvavimas varžybose ir yra esamų įgūdžių patikrinimas, susipažinimas su kitų šalių naudojamomis šaudymo technikomis, pratimų atlikimo taktikomis, o kartais net ir akimirksniu priimamais techniniais sprendimais šalinant ginklų gedimus pratimo atlikimo eigoje.

Praktinio šaudymo sportas susideda iš daugelio dalių, kurių nesimato akiu vaizdžiai iš pirmo žvilgsnio. Šauliui reikia ne tik mokėti gražiai ir taikliai iššauti iš šaunamojo ginklo, tačiau reikia lavinti fizinius gebėjimus – būti vikriam ir greitam, lavinti psichologinius gebėjimus – išlaikyti budrumą varžybų metu, nepamiršti ir taktinių gebėjimų lavinimo – rasti tinkamus ir efektyvius pratimų atlikimo būdus. Kiekvienas atėjęs į LPŠSF susipažins su visu šiuo arsenalu, kuris gali būti naudingas ne tik sporte. Tai puikiai tinka kalbant ir apie LŠS narių gynybinių pajėgumų didinimą šaunamųjų ginklų valdymo srityje.

LPŠSF kiekvienais metais reitinguoja savo narius ir geriausius šaulius siunčia į pasaulio čempionatus, kur jie rodo labai neblogus rezultatus. Grįžę šauliai dalinasi savo žiniomis, taip pat reguliariai organizuoja atvirų durų dienas, teisėjų kursus. LŠS geriausi ir labiausiai motyvuoti šauliai turi galimybių burtis į komandą(-as).

Svarbiausia noras ir pasiryžimas, kad dalyvaujant varžybose visi galėtų palyginti savo kompetencijas su kitų institucijų atstovais ir reguliariai besitreniruodami rodytų vis geresnį rezultatą. Dalyvavimas varžybose skatina nuolatinį tobulėjimą efektyvaus ginklo valdymo srityje. Beje, šių metų LŠS rinktinių varžybos būtent ir vyko pagal IPSC taisykles.

Tačiau tai, ko gero, brangus sportas?

Žiūrint su kuo lyginsi, žvejyba taip pat nepigi, jei užsiimi ja profesionaliai. Panašiai ir su praktiniu šaudymu. Čia ribų nėra, jei užsiimi tuo profesionaliai, tačiau jei treniruojiesi ir šaudai su kitais šauliais, dalyvauji varžybose, darai tai sistemingai, nepamiršti pasitreniruoti tuščiu ginklu, tai nėra beprotiškai brangu. Nuoširdžiai kviečiu atvykti, dalyvauti, tiesiog žengti pirmą žingsnį – galbūt tai yra tai, ko tau trūksta.

ŠAUDYMO VARŽYBOS „ŠIMTMEČIO ŠAULYS“

LKD Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės informacija

Lapkričio 8 d. buvo paskelbta, kad lygiai po šimto dienų minėsime Lietuvos istorijai ypatingą įvykį – Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį. Belaukiant iškilmingos dienos, lapkričio 25 dieną, Tauragės Martyno Mažvydo progimnazijoje vyko LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės organizuotos šaudymo varžybos „Šimtmečio šaulys“. Varžybose dalyvavo beveik visų Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių jaunieji šauliai.

Varžybos pradėtos iškilminga rikiuote, sveikinimo žodį tarė Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas Žydrūnas Šadauskis bei 7-osios rinktinės šaulių vadas Kęstutis Bauža. Renginio pradžią paskelbė iškilmingai sugiedotas Lietuvos valstybės himnas.

Visi varžybų dalyviai buvo supažindinti su varžybų eiga ir taisyklėmis. Pirmoji startavo Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės jaunųjų šaulių komanda. Komandos savo taiklumą galėjo išbandyti

trijose šaudymo rungtyse: iš pneumatinio bei mažo kalibro šautuvų, taip pat ir lazerinėje šaudykloje. Kol vieni šaudė ir susikaupe bandė pasiekti kuo geresnių rezultatų, kiti varžybų dalyviai turėjo galimybę aplankyti Tauragės rajono „Tremtinių ir politinių kalinių muziejų“. Pertraukėlių metu tarp šaudymo rungčių nuobodu nebuvo, jaunieji šauliai žaidė įvairius stalo žaidimus, stalo futbolą bei tenisą. Visą laiką skambėjo šauliška muzika, o norintys ramiai praleisti laiką ir susikaupti prieš sekančią rungtį vaišinosi arbata ir bendravo su savo draugais.

Po šaudymo varžybų išalkę dalyviai turėjo galimybę paskanauti šauliškos košės, paruoštos šaulės Onos Kurlinkienės. Bendroje komandinėje įskaityje geriausiai pasirodė LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės jaunieji šauliai, nuo jų vos keliais taškais atsiliko Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės komanda, o garbingą trečiąją

vietą iškovojo Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės jaunieji šauliai. Asmeninėje įskaityje vyreniųjų vaikinių grupėje priazines vietas užėmė Simonas Mazrimas, Mantas Gintalas ir Antanas Strumskis.

Vyresniųjų merginų grupės rezultatai: pirmoji vieta atiteko Dovilei Skierytei, antroji vieta Ivetai Silkauskaitei, o trečioji – Gretai Tumasonytei. Jaunesniųjų vaikinių kategorijoje pirmąją vietą užėmė Deimantas Saročka, antrąją – Neitaras Juškys, o trečiąją – Irmantas Dumblauskas.

Jaunesniųjų merginų grupėje nugalėjo tapo Kamilė Katauskaitė, po jos liko Neringa Stravinskaitė ir Rugilė Jasaitytė. Varžybų uždarymo ir apdovanojimų ceremonijoje dalyvavo ir šaulius sveikino Tauragės rajono meras Sigitas Mičiulis.

Jaunieji šauliai buvo patenkinti apdovanojimais, puikiai praleistu laiku ir jau dabar nekantriai laukia kitų varžybų!

DVYLKA TŪKSTANČIŲ ŽINGSNIŲ TROŠKŪNŲ ŠAULIAMS ATMINTI

Raimondas Guobis | Nuotrauka Raimundo Guobio

Tradiciinis žygis Troškūnų šauliams, žuvusiems 1920 m. lapkričio 22-ąją susirėmimo su lenkų kariuomenės Vilniaus ulonų pulko raiteliais, atminti šiomet driekėsi nuo istorinės lietuvių upės – Nevėžio – versmių, Barboros akmenų, per mistiškus raistus iki Troškūnų. Dalyvavo daugiau negu trys dešimtys jaunųjų šaulių, gimnazistų ir jų vadovų.

Šiltas lapkričio 25-osios rytas paslaptingai skendėjo ūkuose. Žygis prasidėjo 98-ajame Dabužių – Troškūnų miško kvartale, kur tikėjomės surasti ir legendinį Barboros akmenį. Deja, dešimtmečio smiltimis apdulkėjusi atmintis klaidino, pasiūsti žvalgai akmenų nesurado, net pagalvojom, kad minimas velnias jį į kitą vietą nutempė. Nužygiavus iki Nevėžkos vienkio, to paties, kuriame dar visai neseniai gyveno Audrius Čekanauskas, vadinamas Liūtu, nusprendžiau pagalbos kreiptis į netoliese gyvenantį Troškūnų girininką Audrių Kustą. Jis nepatingėjo ir kaip žaibas automobiliu atlėkė, parodė, kaip surasti jau kaimyninėje Kavarsko girininkijoje stūksančio milžino vietą. Ne nuostabu, kad nesuradome patys – miškas neatpažįstamai pasikeitęs, išskirtas, o rodyklė, matyt, kliudyta miškakirčių technikos, nulaužta ir įvirtusi į griovį taip, kad visai nesimato. Akmenų šturmas buvo pats tikriausias šauliškos avalynės išbandymas, vietomis reikėjo net ir basomis bristi. Juk kai įkaitęs ir pasiryžęs, tai visai nešalta. Samanotas, pirčiukės dydžio akmuo dar kartą žavėjo dievišku grožiu. Nors ir atitempęs jį velnias, norėjęs Troškūnų bažnyčią sudaužyti. Betempdamas pavargęs, pasidėjęs valandėlei, bet tas į raistą tiek įsmuko, kad išlupti nebevaliojo, net šėtoniškos jėgos nepa- galiko. Kitos legendos jau apie Barborą – vieną neturtingą ir išmintingą, antrą turtingą ir nelaimingą – tėvams neleidus tekėti už mylimo prasčioko, šoko nuo akmenų į čia kadaise telkšojusį ežerėlį ir prisigirdė. Na ir šiomet vandens čia tiek, kad panorus paskęsti nebūtų didelio vargo. Manau, kad užsidirbome iš Kavarsko miškininkų kalėdinę dovaną – nuverstą nuorodą įkasėme į žemę ties miško kryžkele – dabar kas panorės, tas Barboros akmenį suras.

Smagiai po raistus pasibraide, didžia sparta leidomės Troškūnų link. Mergavo šaulių uniformos, žygeiviai, klausydami jaunesniųjų vadų komandų, stengėsi žygiuoti tvarkingomis voromis. Tvarką

palaikė šaunuoliai nuo Utenos – Saulė, Orieta, Dominyka, Eglė, Kornelija, Erika, Emilis, Marius, Saulius, Renatas, Paulius, Lukas, Mangirdas, Egidijus, Rokas, Ignas, Robertas, Nedas, Kasparas, Eimantas, Laurynas, Lukas, Martynas. Vyresnieji – Vida Valančiauskienė, broliai Valdas ir Raimondas Juodkos bei anykštėnas Romas Pabarška – tik kartais jiems pagelbėdavo. Laisvu žingsniu žengė Anykščių Jono Biliūno gimnazijos istorijos mokytoja Jūratė Musteikienė bei smagioji gimnazistų trijulė – Daumantas, Konradas ir Paulius. Užnugarį sergėjo Ričardas Puodžiukas, lėtai judėjęs iš paskos mikroautobusiuku. Priekyje plazdėjo lietuviškoji trispalvė bei karingai raudona su šuoliuojančio kario siluete Aukštaitijos vėliava, smagu buvo jas nešti, ypač patiems mažiausiems. Nuotykiškai ir kadaise labai graži, dailiomis langinėmis pasipuošusi, tačiau apleista Čekanauskų sodyba paskatino mūsų misiją pavadinti kodiniu vardu – „operacija Liūtas“. Kelias – puikus, tik kur nekur menkomis duobutėmis pasidabinęs buvo žvyrkelis, visai šalia retsykiais kilpuojančiu, lygiu, neaukštais šlaitais grioviu sruvo Nevėžis. Tarsi „susimąstęs“, taip lėtai, tik kur nekur buvo galima pastebėti srovės kryptį. Vingiavo ir kelias. Praeinant prie vienos „alkūnės“ rymančią Kaulakių sodybą visiems priminiau, kaip jos šeimininkas su bičiuliais 1991-ųjų rudenį nuvertė Troškūnų dvare stovėjusį Lenino paminklą. Gretimas Nevėžninkų kaimas skendėjo rūkų apgaubtose tolumose...

Įžengę į vieškelį stabtelėjome. Žalioji, dvi milžiniškos eglės ir tarp jų stūksantis akmeninis kryžius. Jau trečią amžių pakeleiviams sėkmės linkintis. Čia kalbėjomės apie Lietuvos bajorus, jų kaimus šviesiose tarpumiškėse, jų narsą ir išdidumą. Kalbėjome apie šiuo keliu nuo Traupio tą įsimintiną dieną plūdusius lenkų raitelius, Vilniaus ulonų pulko vyrus, vadovaujamus

rotmistro Fiodorovičiaus. Ir mes kadaise jų žirgų kanopomis mintu keliu leidomės pirmyn. Užlupio upelis, Varšauka, kurios sodyboje nuo neatmenamų laikų gyveno eiguliai, prisiminėm Vilkončių, Meškauską ir dabartinį šeiminką, jau minėtą girininką A. Kustą. Išlindus iš miško atsivėrė lygus laukas, pribarstytas ūkininko susuktų pašaro rulonų, o priekyje praplyšusioje migloje spindėjo rausvas Troškūnų bažnyčios bokštas.

Stabtelėjome prie tilto per Juostos upelį. Čia prasidėjo tos istorinės kautynės, kai du lietuvių šauliai apšaudė į miestą plūstančius raitelius. Žengėme gatvę į centrą prie bažnyčios, kur vyko ano amžiaus pradžios drama. Čia prie mūsų prisijungė būrelis Troškūnų gimnazijos jaunųjų šaulių, vadovaujamų mokytojo Algirdo Pupkio. Paminėjimui susispietėme prie senosios gimnazijos mūro, Vilniaus ažuolo ūksmėje. Juk tuomet vyko kovos už Vilnių. Atplėšusios brangią sostinę ir didelę dalį šalies teritorijos lenkų pajėgos ties Širvintomis, Giedraičiais buvo sumuštos, o tai sužinojusi kelių šimtų raitelių brigada, siautėjusi krašto gilumoje, jau grįžinėjo prisijungti prie pagrindinių pajėgų, kai Troškūnų šauliai jiems pastojų kelią. Deja, mūsų truko neilgai, jėgos buvo labai jau nelygios, vos keli šautuvais ginkluoti lietuviai greitai pritrūko šaudmenų. Vienas žuvo mūšyje, o keturi pakliuvo į priešų nagus gyvi. Šlubas vadas įsakė juos sušaudyti. Jų žūtį vietą žymi marmurinė lenta su didvyrių vardais: Petras Tunkevičius, Petras Liktoras, Jonas Budrevičius, Antanas Žarskus ir Antanas Miškeliūnas. Jų garbei gėlės, žvakės, susimąstymas, žodžiai, dainos. Utenos Prano Saladžiaus 909-osios rinktinės šaulių vardu kalbėjo Valdas Juodka, nuo anykštėnų – Prima Petrylienė, troškūniečių – Arūnas Giraitis. Pagarbios atminties valandėlė vainikavo giesmė „Lietuva brangi“ ir trys galingi „valio!“ nepriklausomai Lietuvai.

ADVENTAS PARTIZANIŠKAI

Modesta Skinkaitienė | Nuotraukos iš SAJOS archyvo

Prieš keturis metus „Sajos“ Kauno skyriaus nariams beskaitant partizanų prisiminimus, gimė idėja sutikti ir paminėti Adventą partizaniškai. Pirmuosius metus vyko net trys adventiniai susitikimai, o per ketvirtąjį buvo surengtas „Sajos“ Kalėdų vakaras. Pirmąjį susitikimą visi susirinko miške, prie laužo, skaitė eiles, partizanų dienoraščius, klausė jiems skirtų dainų; antrąjį vėlgi visi pasimatė miške ir dalyvavo trumpame orientaciniame žaidime visiškoje tamsoje; trečiąjį kartą susirinkusieji žiūrėjo filmą partizanine tema. Antrus ir trečius metus buvo nuspręsta užsiėmimų nekeisti ir viską tradiciškai pakartoti.

Tiek trumpai apie jau ketvirtus metus iš eilės vykstantį gražų ir prasmingą renginį. Pastarasis kasmet auga ir, nors įgyja naujų spalvų, esmė nekin-ta. Advento laikotarpiu mėginama bent truputėlį įsijausti į partizanišką rolę – einama pasivaikščioti į mišką, bandoma susikaupti, įsivaizduojama, jog tyko pavojus ir bet kuriuo metu gali kurį nors komandos narį užklupti, taip pat kaskart skaitomi partizanų

atsiminimai, būtent tie, kurie buvo parašyti Advento laikotarpiu, prisimenamos Laisvės kovos ir didelis pasiaukojimas Lietuvos labui – taip dėkojama miško broliams pagerbiant jų atminimą.

Šiemet nauja buvo tai, kad Kauno skyrius organizacinius darbus perleido Vilniui. Vilniečiai studentai buvo originalūs ir renginiui pasirinko Merkinę. Organizatoriai pasakojo, kad visa tai neveltui: „1945 m. gruodžio 15 d. – Lietuvos partizanų būrys, vadovaujamas Adolfo Ramanausko-Vanago, išlaisvina Merkinės miestelį. 2017 m. gruodžio 9 d. – Merkinės miestelyje susirenkama atminti Lietuvos partizanų bei prisiliesti prie kasdienės partizanų buities bei pergalių. Ekskursija su kraštotyrininku Vytautu Valentukevičiumi ir kelionė automobiliais po Dainavos apygardos partizanų bunkerius, daugiausiai aplink Viršrodukio kaimą. Simboliška, tačiau „Adventas partizaniškai“ 2017 m. vyko likus kelioms dienoms iki Merkinės miestelio išlaisvinimo metinių. Ta proga buvo aplankytos partizanų žūties, žeminių

vietos. Kartu buvo bandoma prisiliesti prie partizanų kasdienybės Advento laikotarpiu. Šiandien prieškalėdinis laikotarpis mums yra dovanų pirkimo, namų puošimo ir jaukios atmosferos metas. Tačiau Lietuvos partizanams šventės nebuvo džiaugsmingas metas. Visgi, jų aukos dėka šiandien galime džiaugtis laisva Lietuva. Padėkos žodžiai visam laikui buvo įamžinti „Advento partizaniškai“ dalyvių surašytame ir pasirašytame palinkėjime kitų metų dalyviams.“

ŠAULĖ MIKALINA GLEMŽAITĖ

TAUTINIO KOSTIUMO POPULIARINTOJA LIETUVOJE

Solveiga Lukminaitė – Vytauto Didžiojo universiteto Istorijos katedros doktorantė, Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotoja

2017 m. – Tautinio kostiumo metai. Tai ragina ne tik stengtis populiarinti tautinį kostiumą, suteikti jam naujų prasmų. Sykiu tai paskata atsigręžti į XX a. 3–4 deš., kada tautinių drabužių propagavimo nuotaikos tvyrojo kone tarp visų visuomenės sluoksnių. Ne išimtis buvo ir gausiausia 1919–1940 m. visuomeninė organizacija Lietuvoje – Lietuvos šaulių sąjunga. Šauliai aktyviai prisidėjo prie lietuviškos tautodailės ir tautinių drabužių populiarinimo šalyje. Bene didžiausi nuopelnai dėl to atitenka šaulei, „Trimito“ bendradarbei (1936–1940 m.) Mikalinai Glemžaitėi.

Kupiškėnė M. Glemžaitė (1891–1985) – šaulė, mokytoja, Žemės ūkio akademijos lektorė, kraštotyrininkė. XX a. pirmoje pusėje M. Glemžaitė vienu metu dirbo tiek pedagoginį, tiek kraštotyrinį, tiek visuomeninį darbą. Kaip rankdarbių specialistė, pedagogė ir šaulė ji įvairiais būdais visuomenėje įrodinėjo tautinio meno svarbą, aktyviai vedė tautinių drabužių populiarinimo propagandą visuomenėje bei pastebimai prisidėjo prie tautinių rūbų išsamesnių tyrimų.

Du Lietuvos Respublikos nepriklausomybės dešimtmečius tautą vieningančių, patriotiškumą ir pilietiškumą skatinančių ženklų paieška tapo pastebimu visuomenės veiklumo ir susipratimo bruožu. Per išlikusį tautos paveldą, kuriamą tautinę simboliką jauna valstybė bandė įtvirtinti savo politinę nepriklausomybę ir tautos teisę egzistuoti. XX a. 3–4 deš. tautiškumo reprezentacija aprangoje, mene, interjere buvo itin pastebimas reiškinys. XX a. 4-ojo dešimtmečio Lietuvos viešajame gyvenime buvo gajos tautinio kostiumo atgaivinimo ir populiarinimo nuotaikos. Tautinis kostiumas įgavo simbolinę prasmę – jis buvo ne tik skirtas pasirodyti viešuose renginiuose, bet ir priemonė parodyti savo patriotiškumą.

XX a. 3–4 dešimtmečio Lietuvos visuomenė pasižymėjo susipratimu apie visuomeninės veiklos svarbą. Gausiausia ir aktyviausia buvo Lietuvos šaulių sąjunga, kuri po 1936 m. reorganizacijos virto sukarinta visuomenine organizacija. Svarbu, kad greta vyrų aktyviai veikė ir moterys šaulės. 1936 m.

priimtame Šaulių sąjungos statute buvo įvardintos ir moters šaulės veiklos gairės – šeimos vertybių puoselėjimas, tautinių papročių saugojimas bei propagavimas, įvairūs kursai.

Simboliška, kad kaip tik 1936 m. į LŠS Vlado Putvinskio būrį nusprendė įstoti ir M. Glemžaitė. Galima spėti, kad tokį sprendimą inspiravo jos seserys, taip pat šaulės – Elvyra Glemžaitė-Dulaitienė ir Elena Glemžaitė-Stašienė. M. Glemžaitės tarnybos lape fiksuoti įrašai, kad Mikalina nuo 1938 m. kovo mėn. 29 d. buvo šaulių moterų Tarybos narė, perrinkta ja ir 1939 m. kovo mėn. 14 d.

Svarbu paminėti, kad sovietmečiu M. Glemžaitė narystę Šaulių sąjungoje sąmoningai bandė nutylėti. Pagal vieną iš versijų, ji kaip aktyvi sukarintos Šaulių sąjungos narė 1941 m. vasarą sovietų buvo ištremta į Krasnojarsko kraštą. Po penkerių metų grįžusi į Lietuvą, ji ėmė trinti iš atsiminimų, fotografijų albumų bet kokias užuominas ne tik apie tremties laikotarpį, bet ir apie Šaulių sąjungą. Viena vertus, Šaulių sąjunga M. Glemžaitės biografijoje gali atrodyti kaip iššūkis ar spontaniškas apsisprendimas. Kita vertus, galima įtarti, kad M. Glemžaitė apdairiai numatė, kad būdama Šaulių sąjungos nare ji galės dar plačiau realizuoti LŠS tikslą – šviestis ir šviesti kitus. Populiari, tūkstančius narių apėmusi Šaulių sąjunga XX a. 4-ojo deš. pabaigoje buvo palanki terpė skleisti savo idėjas.

Vlado Putvinskio būrio šaulė Mikalina Glemžaitė.
Lietuvos centrinis valstybės archyvas,
F.561, ap. 2.B, b. 1640.

Kaip jau buvo užsiminta, Šaulių sąjungos veikla buvo įvairiapusė. Galbūt kiek netikėta, kad šauliai skyrė dėmesio tautinio kostiumo ir apskritai tautinio meno reikalams, betgi visa tai įėjo į šaulių siekį stiprinti tautinį tapatumą. Esant tokiems tikslams būta poreikio šaulių gretose turėti žmonių, kurie gebėtų skleisti visuomenei šio reikalo propagandą.

Viena iš didžiausių 1939 m. švenčių Lietuvoje buvo Šaulių sąjungos 20-mečio jubiliejus. Vienas iš aktualiausių uždavinių prieš šventę buvo šaulių instruktažas tautinių drabužių ir tautodailės reikalais, todėl tautodailės atstovės seserys Mikalina ir Elvyra Glemžaitės provincijoje pravedė ne vieną paskaitą su parodomis. Taip pat buvo platinami, publikuojami „Trimite“ rankdarbiams skirti brėžiniai, kaupiami tautiniai drabužiai.

Lietuvos šaulių sąjungos moterų šaulių tautodailės parodos, skirtos LŠS XX-mečiui, rengėjos. Centre sėdi seserys E. Glemžaitė-Dulaitienė ir M. Glemžaitė, 1939 m.
Vytauto Didžiojo karo muziejaus fotografijų rinkinys, Fa-16806-295.

Moterų šaulių tarybos atstovės prie Nežinomo kareivio kapo Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.
Iš kairės: Marija Putvinskaitė-Žmuidzinavičienė, Mikalina Glemžaitė, Leokadija Dainauskienė, 1937 m.
Vytauto Didžiojo karo muziejaus fotografijų rinkinys, FA-16806-138.

Sajungos „Jaunoji Lietuva“ 10-mečio šventė Kaune, „Neo-Lithuania“ rūmuose. Prie prezidento A. Smetonos – M. Glemžaitė. „Jaunoji karta“, 1937 m., Nr. 27-28, p. 571.

Būtina pabrėžti, kad tuomet moterų tarybos susirinkimuose buvo svarstomas ir M. Glemžaitės knygelės apie tautinius kostiumus leidybos klausimas. Ji pati susirinkimuose prašė išleisti jos leidinį Šaulių sąjungos jubiliejaus proga. Šaulių taryba tam pritarė ir tikėjo, kad leidinys bus naudingas ne tik šaulėms, bet ir prisidės prie tautinių rūbų propagavimo visame krašte. Taigi 1939 m. 5000 egzempliorių tiražu buvo išleista M. Glemžaitės knyga „Lietuvių moterų tautiniai drabužiai“. Leidinio viršelyje pažymima, kad tai Moterų šaulių tarybos jubiliejinis leidinys. Knygelės įžanginiame žodyje rašoma, kad dėvint tautinį kostiumą yra prisidedama prie tradicijų ir lietuviškumo išsaugojimo. Leidinyje aptariama visų Lietuvos etnografinių regionų moterų tautinių drabužių specifika su iliustracijomis ir brėžiniais.

Toks leidinys, skirtas tautiniams drabužiams, buvo itin savalaikis, ne tik šauliai pageidavo tokio turinio knygelės.

Šaulių sąjungos 20-mečiui skirtai tautodailės parodai pradėta ruošti dar 1936 m. Labai tikėtina, kad Mikalina galėjo formuoti pagrindines jos gaires. Šios parodos komitetą sudarė tautodailės vadovės pareigas užėmusi M. Glemžaitė, padėjėja sesuo Elvyra. Parodos eksponatai buvo surinkti iš skirtingų šaulių būrių. Tautodailės paroda su daugiau nei 2000 eksponatų buvo atidaryta 1939 m. birželio 21 d. Ateitininkų namų salėje Kaune. Parodos atidarymo metu Šaulių sąjungos vadas Pranas Saladžius pasidžiaugė parodos didingumu ir pabrėžė tikintis, kad ji ženkliai prisidės prie tautiškumo stiprinimo šalyje.

Dar viena didelė šaulių moterų iniciatyva suorganizuota šventė, skirta tautinio kostiumo populiarinimui, įvyko 1939 m. vasario 18 d. Lietuvos karininkų ramovėje Kaune. Čia buvo surengtas tautinių drabužių propagandos koncertas-balius. Jame tautiniai kostiumai buvo vertinami ir premijuojami. Renginyje dalyva-

vo ne tik tautodailės entuziastai, bet ir politinis, karinis šalies elitas. Susidomėjimas tautinio kostiumo populiarinimu iš aukščiausių šalies pareigūnų rodo prasmingas šaulių pastangas. Atrodo, kad visus dalyvius vienijo bendras tikslas ginti savo tautos paveldą. Taigi, akivaizdu, kad XX a. 4-ajame dešimtmetyje Lietuvos tautodailė nebuvo tik siauro bendraminčių rato prerogatyva.

Apskritai M. Glemžaitės autoritetą Šaulių sąjungoje liudija ir tai, kad ketinantys gaminti vėliavas nauji šaulių būriai dėl planuojamų jose vaizduoti tautinių elementų konsultuodavosi su M. Glemžaitė, prašydavo jos patvirtinti, ar parinkti tautiniai simboliai autentiški.

Apie Šaulių sąjungos susidomėjimą tautinio kostiumo ir tautodailės reikalais liudija ir šaulių žurnale „Trimitas“ publikuoti straipsniai tautinių kostiumų ir tautodailės klausimais. 1939 m. publikuota M. Glemžaitės straipsnių serija apie skirtingų Lietuvos regionų tautinius kostiumus. Joje smulkmeniškai išanalizuotos kiekvieno regiono tautinio kostiumo sudedamosios dalys, pridėti brėžiniai ir iliustracijos. M. Glemžaitės

autoritetas tautinių drabužių tyrimo ir populiarinimo darbe susiškaukė su šaulių simpatija tautiškiems drabužiams kaip viena iš tautinės identifikacijos formų. O M. Glemžaitė Šaulių sąjungos spaudą išnaudojo kaip dar vieną nišą, per kurią galėjo populiarinti tautinį kostiumą.

„Šaulės, tautodailės ekspertės, su paskaitomis ir parodomis keliaudamos po Lietuvą skatino visuomenę labiau domėtis savo krašto paveldu.“

Itin pastebima seserų Glemžaičių aktyvi visuomeninė veikla LŠS XX a. 4-ojo deš. pabaigoje. M. Glemžaitė su seserimi Elvyra 1936–1940 m. pravedė keliolika paskaitų apie tautinius drabužius ir rankdarbius skirtinguose miestuose – Rokiškio, Šiaulių, Kėdainių, Zarasų, Mažeikių, Tauragės, Kybartų, Telšių ir kitų miestų šaulių rinktinėse. Glemžaitės vykdavo ir įvairaus pobūdžio renginius. Pavyz-

džiui, 1939 m. gegužės 6 d. Mikalina lankėsi Kybartų šaulių būrio propagandos vakare ir pirmininkavo drabužių įvertinimo komisijai. Akivaizdu, kad tarybos narė M. Glemžaitė į tokį renginį buvo siunčiama kaip didžiausią autoritetą turinti tautinių drabužių specialistė. Taip šaulės, tautodailės ekspertės, su paskaitomis ir parodomis keliaudamos po Lietuvą skatino visuomenę labiau domėtis savo krašto paveldu.

Reikėtų pridurti, kad M. Glemžaitė dalyvavo ir Lietuvių tautinio jaunimo sąjungos „Jaunoji Lietuva“ veikloje, pastebimai prisidėdavo prie tautodailės ir tautinio kostiumo populiarinimo. 1937 m. birželio mėn. vykusiame „Jaunosios Lietuvos“ įkūrimo 10-mečio šventėje M. Glemžaitė buvo atsakinga už lietuviškos tautodailės dirbinių parodą Kaune, „Neo-Lithuania“ rūmuose. Ten ji priiminėjo aukščiausius šalies politikos, karininkijos atstovus, pasakojo apie parodą.

Už nuopelnus LŠS M. Glemžaitė kaip Moterų šaulių tarybos narė 1939 m., minint Šaulių sąjungos 20-metį, buvo apdovanota Šaulių žvaigždės medaliu, o 1940 m. aukštesnio rango apdovanojimu – Šaulių žvaigždės ordinu.

Šaulės M. Glemžaitės paskaita ir paroda Kauno šaulėms, 1939–1940 m. Vytauto Didžiojo karo muziejaus fotografijų rinkinys, Fa-16806-414.

ŠAULYS – TAI SKAMBA IŠDIDŽIAI!

Stasys Ignatavičius | Nuotraukos iš V. Putvinskio-Pūtvio klubo archyvo

Broliai ir sesės,

Nuo šio žurnalo numerio su Jumis „Trimite“ puslapiuose dalinsimės mintimis apie Lietuvos šaulių sąjungos istoriją, ideologiją, pilietinį-patriotinį ugdymą ir klubo veiklą.

Trumpai apie Vlodo Putvinskio-Pūtvio klubą: mintis suburti taip vadinamus Šaulių sąjungos veteranus – Sąjungos, rinktinių ir kuopų atkūrėjus – po specifinio klubo vėliava ir savo veikla įsijungti į Šaulių sąjungos ir mūsų valstybės visuomeninį gyvenimą kilo 1998 m. birželio 13 d. LŠS štabo būstinėje, kada į susirinkimą atvyko atkūrėjai iš Kauno, Vilniaus, Klaipėdos, Panevėžio, Alytaus, Tauragės ir Rokiškio. Šiame susirinkime buvo nuspręsta steigti klubą V. Putvinskio-Pūtvio vardu ir ruošti klubo įstatus, kurie LŠS Centro valdyboje buvo patvirtinti 1999 m. rugsėjo 11 d. (nauja įstatų redakcija Centro valdyboje patvirtinta 2016 m. sausio 27 d.). Šiuo metu klubas vienija arti 200 narių iš visos Lietuvos, kurie dalyvavo Sąjungos, rinktinių ir kuopų atkūrimo procese, Šaulių sąjungos veikloje aktyviai darbavosi 20 ir daugiau metų, davę kario ar kitą prisaiką Lietuvos Respublikai iki 1991 m. rugsėjo mėn. ir dabar Šaulių sąjungos nariai. Džiaugiamės, kad mūsų klube itin aktyvūs ir Vlodo Putvinskio giminės ainiai – klubo tarybos narys Stasys Pūtvis, Kelmės rajone aktyviai reiškiasi Tautvi-

las Pūtvis, organizaciniuose ir viešiniuose reikaluose padeda Paulius Stasiukaitis ir Vaidotas Okulič-Kazarinas, taip pat neseniai pareiškė norą dalyvauti klubo veikloje ir V. Putvinskio provaikaitis Ramūnas Grigonis (T. Ivanausko muziejaus direktorius). Į klubo veiklą aktyviai įsijungė ir išeivijos šauliai – vadas Julius Butkus, Jonas Šostakas, Jonas Stundžia, Juozas Mikulis, Vytautas Pečiulis ir kiti.

Daugelio mūsų amžius jau nebeleidžia aktyviai dalyvauti karinio parengimo veikloje, tačiau per daugelį metų sukaupta patirtis ir tai, kad drauge praėjome sunkiausius Šaulių sąjungos gyvavimo etapus, drauge gynėme Nepriklausomybę 1990–1991 m. įvykių sukūryje, buvome prie organizacijos, rinktinių, kuopų ir būrių atkūrimo ištakų, jaučiame pareigą ir norime būti ideologijos, pilietinio-patriotinio ugdymo, istorinio paveldo ir darbo su jaunaisiais šauliais, Sąjungos ir rinktinių vadų nepamainomais padėjėjais.

Per klubo gyvavimo metus atlikta daugybė darbų, organizuota daug renginių pagerbiant nusipelnčius Lietuvai ir Šaulių sąjungai, organizuoti šąskrydžiai, poilsinės išvykos, talkos, įvairūs konkursai jauniems šauliams. Tad kuo pasidalinti tikrai turime, todėl pirmajam mūsų pasirodymui „Trimite“ pateikiame praėjusių metų klubo veiklos fotoreportažą ir kviečiame prisijungti prie mūsų veiklos!

Šaulys – tai skamba išdidžiai!
Šaulys – jis Lietuvos gynėjas,
Iškėlęs Pūtvio vėliavą aukštai
Žygiuoja mūsų ateities kūrėjas.

posmelis iš S. Ignatavičiaus eilėraščio „Šaulys“

ČIKAGOJE PAMINĖTA LIETUVOS KARIUOMENĖS DIENA

LŠS išeivijoje CV informacija | Nuotraukos iš LŠS išeivijoje CV archyvo

Lietuvos šaulių sąjungos nariai išeivijoje paminėjo Lietuvos kariuomenės dieną ir jos atkūrimo 99-ąsias metines. Dienos renginiai prasidėjo šaulių rikiuote ir šv. Mišiomis Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčioje. Po mišių šauliai ir renginio dalyviai padėjo gėlių vainiką ir uždegė aukurą prie Laisvės kovotojų paminklo Jaunimo centro kiemelyje. LŠS išeivijoje vadas Julius Rūtenis Butkus pasakė kalbą, kunigas Gediminas Keršys sukalbėjo kario maldą, o šaulys Vytautas Jurevičius trimitu atliko giesmę „Marija, Marija“. Ceremonijos prie paminklo pabaigą vainikavo Tautiška giesmė.

Vėliau dalyviai rinkosi Vytauto Didžiojo rinktinės patalpose, „Šaulių namuose“. Iškilmingai įnešus vėliavas, sugiedojus Tautiška giesmę, rinktinės vadas Linas Marganavičius pristatė Lietuvos kariuomenės struktūrą, jos viziją, pagrindinius kariuomenės uždavinius taikos metu. Priminė, kad ne kas nors kitas, bet Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė yra vyriausioji valstybės ginkluotojų pajėgų vadė, vadovaujanti Valstybės gynybos tarybai, įgaliota teikti aukščiausius karinius laipsnius. Tai ji seimo pritarimu skiria ir atleidžia kariuomenės vadą ir saugumo tarnybos vadovą bei vykdo kitas funkcijas. Krašto apsaugos ministras šiuo metu yra Raimondas Karoblis. Lietuvos kariuomenės vadas – gen. maj. Jonas Vytautas Žukas. Taip pat pranešėjas kalbėjo apie Lietuvos kariuomenės Jungtinį štabą, apie Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalioną, jo sudėtį, apie Karo policiją, jos uždavinius.

Žodį tarė ir LŠS išeivijoje vadas Julius Rūtenis Butkus. Jis pasveikino susirinkusius su Lietuvos kariuomenės diena, paminėjo jos svarbą ir vaidmenį šiomis dienomis. Už aktyvią šaulišką veiklą buvo įteikti apdovanojimai. Šaulės Regina Kava ir Regina Butkus buvo apdovanotos Šaulių žvaigždės medaliais, Romai Bikulčienei buvo įteiktas Šaulių žvaigždės ordinas, Stasė Rudokienė ir Dalė Blekienė apdovanotos Sąjungos garbės šaulio medaliais. Taip pat Gen. Teodoro Daukanto jūrų šaulių kuopos vadas Vytautas Jurevičius pagerbė savo kuopos šaulius – Aldonai Vildžiūnienę

nei buvo įteiktas Lietuvos atsargos karininkų sąjungos medalis, Stasiui Rudzevičiui Laivės kovų kryžiaus ženklas „Skydas ir kalavijas“.

Vytauto Didžiojo rinktinės šaulė Rasa Marganavičiūtė pristatė dokumentinį filmą „Nepaprasta auka“. Jis buvo skirtas pasipriešinimo kovų pradininkui Juozui Vitkui-Kazimieraičiui atminti. Ji paminėjo, kad praeitais metais JAV buvo paskelbta sėkminga akcija, kurios metu pavyko surinkti lėšų garsaus partizanų vado, pulkininko Juozo Vitkaus-Kazimieraičio atminimui Lietuvoje įamžinti. Tuomet išeivijoje projektams paaukota net 10 750 dolerių. Juozo Vitkaus šeimos nariai dėkoja visiems prisidėjusiems prie akcijos organizavimo ir rėmėjams veiklą. Juozo Vitkaus-Kazimieraičio atminimo draugijos tikslas

2017 m. visuomenei pristatyti istorinį dokumentinį filmą „Nepaprasta auka“ buvo įgyvendintas. Kitas projektas – pakartotinai išleisti Vytauto Vitkaus knygą „Kazimieraitis“ jau yra numatytas planuose. Kunigas Gintaras Vitkus yra Juozo Vitkaus Kazimieraičio anūkas. Jo dėka šis filmas ir pasiekė mus. Labai gaila, kad jis negalėjo dalyvauti filmo pristatyme – jo darbų grafikas nesutapo su mūsų renginio numatyta data. Šauliai ir kiti dalyviai atidžiai žiūrėjo filmą, o po jo dar ilgai diskutavo.

Dėkojame Vytauto Didžiojo rinktinei už organizuotumą, už skanius pietus ir malonų priėmimą. Gera pabūti kartu, pabendrauti, padiskutuoti įvairiomis temomis, pakalbėti ir pasitarti apie būsimus renginius, numatyti tolesnes gaires.

KVIEČIA TRADICINIS PĖSČIŲJŲ NAKTIES ŽYGIS „KLAIPĖDOS SUKILĖLIŲ KELIAIS“

Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės informacija

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Klaipėdos skyrius kartu su Lietuvos šaulių sąjungos Vakarų (jūros) šaulių 3-iaja rinktine padedant Krašto apsaugos savanorių pajėgų Žemaičių apygardos 3-iajai rinktinei ir Lietuvos kariuomenės Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionui bei Lietuvos kariuomenės Logistikos valdybos Įgulų aptarnavimo tarnybos Klaipėdos įgulos aptarnavimo centrui kviečia visus karius ir šalies piliečius aktyviai dalyvauti tradiciniame pėsčiųjų nakties žygyje „Klaipėdos sukilėlių keliais“.

Žygis skiriamas Lietuvos kariuomenės 100-mečio jubiliejui.

Žygio dalyviai kviečiami įveikti 25 kilometrų atstumą iš Palangos į Klaipėdą, 1923 m. Klaipėdos sukilimo dalyvių keliu. Keliaudami maršrutu susipažinsite su puikiais Palangos miesto ir Klaipėdos rajono gyvenvietėmis bei netikėtomis istorinėmis ir gamtinėmis vietomis.

Žygio data: 2018 m. sausio 19–20 d.

Žygio pradžia 22.00 val. iš Palangos sporto centro (Sporto g. 3, Palanga) patalpų.

Žygio pabaiga numatoma apie 6 val. ryto, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų motorizuotųjų pėstininkų bataliono teritorijoje (Liepojos g. 5, Klaipėda).

Žygio dalyvio starto mokestis 3 Eur., jauniems šauliams 1 Eur. (išduodama žygio dalyvio kortelė, žygio diplomas, žemėlapis ir maitinimas).

Žygio medalio kaina 15 Eur (medalis, medalio pakaitalas, medalio liudijimas, dėžutė).

Dalyvių įskaitinė registracija ir maršruto žemėlapių išdavimas prasidės nuo 18.00 val. Palangos sporto centro (Sporto g. 3, Palanga) patalpose.

Išankstinė komandų registracija vykdoma el. paštu zygis1923@gmail.com atsiunčiant užpildytą paraišką.

Išankstinė registracija vyks nuo 2017 m. lapkričio 17 d. iki 2018 m. sausio 16 d.

Kontaktiniai telefonai:

Žygio organizacinio komiteto vadovas:

LKKSS Klaipėdos apskrities valdybos pirmininkas Kęstutis Trakimas 8 618 69 664

Žygio organizacinio komiteto vadovo pavaduotojai:

LŠS Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės vadas Rolandas Lukšas 8 657 99 709

Klaipėdos apskrities Žemaitijos atsargos karininkų sąjungos valdybos pirmininkas Arvydas Daukantas 8 616 22 034

Žygio dalyvių registracijos sekretoriato vadovas:

VšĮ „Jaunimo projektai“ atstovė Asta Zablockytė 8 670 94 060

Žygio dalyvių registracijos sekretoriato vadovo pavaduotojas:

Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės 303-ios kuopos vadas Petras Karbauskas 8 638 25 455

100 DIENŲ IKI 100 METŲ ATKURTAI LIETUVAI

„Trimito“ informacija

Lapkričio 8 d. pradėjome skaičiuoti šimtą dienų iki vasario 16-osios. Vasario 16-oji – viena reikšmingiausių Lietuvos istorijos datų, atvedusi mus iki šiandienos, kuriant ir dirbant Lietuvai. Modernios valstybės gimimas 1918-aisiais metais suteikė Lietuvai galimybę tapti pasaulio dalimi su modernia piliečių visuomene, ginančia savo laisves ir suvokiančia atsakomybes bei įteisinančia piliečių lygybės principus. Visi mes esame valstybės kūrėjai ir puoselėtojai, todėl galime kartu pasidžiaugti artėjančiu atkurtos Lietuvos šimtmečiu.

Dalinamės keliomis fotografijomis ir kviečiame prisijungti prie projekto „100 dienų iki 100 metų atkurta Lietuvai“ ir fotografijose fiksuoti likusias dienas iki Vasario 16-osios.

MUGĖ „UŽ SAUGIĄ LIETUVĄ“

„Trimito“ informacija

Šiais metais Kalėdinė nevyriausybinių organizacijų mugė „Už saugią Lietuvą“ S. Daukanto aikštėje vyko 12-tą kartą.

Mugės tikslas – suteikti galimybę nevyriausybiniams organizacijoms prisistatyti visuomenei bei rinkti lėšas svarbiausioms savo veikloms. Kalėdinėje mugėje dalyvavo ir šauliai, visus mugės dalyvius kvietė atvykti ir susipažinti su šauliška veikla, pabendrauti prie šauliškos arbatos puodelio!

Kaip ir kiekvienais metais renginyje netrūko jaukių pokalbių, besišypsančių žmonių ir staigmenų.

Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuojamoje kalėdinėje nevyriausybinių organizacijų mugėje šįmet dalyvavo per 40 nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių iš įvairiausių Lietuvos kampelių. Šalti ir nuobodžiauti nebuvo kada.

Lietuvos šaulių sąjungos narių surinktos lėšos bus skirtos Vytauto V. Landsbergio filmui apie A. Ramanauską-Vanagą kūrimui ir Ukrainai paremti.

Antrasis pasaulinis karas. Didžioji Sąjunga

Leidykla „Briedis“ pristato naujieną – sero Winstono S. Churchillio atsiminimų „Antrasis pasaulinis karas“ trečiąjį tomą „Didžioji Sąjunga“.

Seras Winstonas S. Churchillis buvo vienas svarbiausių XX a. politinių lyderių, Jungtinės Karalystės ministras pirmininkas (1940–1945, 1951–1955), iškalbingas laisvojo pasaulio balsas prieš nacių tironiją, aršus komunizmo kritikas bei talentingas rašytojas.

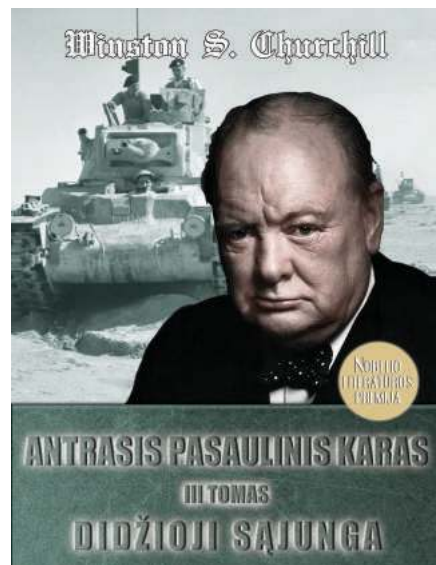
1953 m. jam buvo ypatingi. Už aktyvią politinę veiklą W. Churchillui suteiktas sero titulas, o už memuarus „Antrasis pasaulinis karas“, parašytus 1948–1953 m., – Nobelio literatūros premija.

Europos rytuose įsiplieskęs didelis karas lėmė, kad Didžiosios Britanijos ir SSRS interesai A. Hitlerio grėsmės akivaizdoje sutapo. Po kelių W. Churchillio telegramų tarp Londono ir Maskvos užsimez-

gė nelengvi santykiai, kuriuos nuo pat pradžių temdė didelis J. Stalino įtarimas, liguistas nepasitikėjimas Vakarų kolegoms, reikalavimai bet kokia kaina atidaryti antrąjį frontą (tam Britanija neturėjo nei ekonominių, nei karinių resursų), tiekti vis daugiau ginkluotės.

1941 m. gruodžio 7 d. JAV paskelbė Japonijai karą, o po kelių dienų amerikiečiams karą paskelbė nacių Vokietija. Būtent tada JAV prisijungė prie Didžiosios Britanijos ir SSRS. Taip užgimė Didžioji Sąjunga.

1941–1943 m. laikotarpis sąjungininkams buvo labai sudėtingas. Nors vokiečiai buvo sustabdyti prie Maskvos, karo veiksmai Šiaurės Afrikoje, Azijoje ir Ramiajame vandenyne klostėsi labai permainingai. 1942 m. rudenį W. Churchillis pirmą kartą lankėsi Maskvoje, asmeniškai susipažino su Stalinu ir Molotovu, taip pat dalyvavo pasitarimuose Kaire ir

Kasablankoje. Knyga „Didžioji Sąjunga“ baigiama sovietų pergale Stalingrade, britų ir amerikiečių sėkme Tunise, plonais išsilaipinti Italijoje.

Winston S. Churchill. *Antrasis pasaulinis karas. Didžioji Sąjunga, III tomas.* Iš anglų kalbos vertė Daina Valentinavičienė, Vilnius: Briedis, 2017, 360 p.

Be mitų: sovietų karo korespondento užrašai

Leidykla „Briedis“ pristato serijos „Komunizmas be grimso“ naujieną – Michailo Solovjovo knygą „Be mitų: sovietų karo korespondento užrašai“.

1954 metais Niujorke Čechovo vardu pavadinta leidykla išleido talentingo rašytojo Michailo Solovjovo „Sovietų karo korespondento užrašus“. Šaltojo karo tarp Rytų ir Vakarų sąlygomis šis memuarinis leidinys labai sudomino visuomenę. Žinoma, nepraslydo šie atsiminimai ir pro akylų „sovietų šalies prestižo sergėtojų“ akis pačioje SSRS. Stengtasi karštingai aiškintis, kas gi iš tikrųjų tas buvęs Raudonosios armijos karo korespondentas M. Solovjovas?

M. Solovjovas aprašo sovietų kariuomenėje vis labiau išsikerojantį „dvivaldystės“ principą, nuolatinę politinių ir karinių vadovų priešpriešą, iniciatyvumo stoką, nuolatinės intrigas rezgančių, kariuomenės viduje veikiančių politinių „pilkųjų kardino-

lų“ baime, įskundimus ir suėmimus. Autorius piktinasi, kad totalitarinėje, krauju ir baime vienijamoje valstybėje dažnai nukenčia nekaltieji, o triumfuoja niekšai.

Sovietų Sąjungos ir Vokietijos karo metais M. Solovjovas dalyvavo Maskvos gynyboje, vėliau pateko į Gudijos miškus, kovojo vokiečių kariuomenės užnugaryje veikiančiame sovietų diversantų būryje ir buvo paimtas į nelaisvę. Taip jam atsirado galimybių patekti į Vakarus, kur po karo gyveno ir dirbo. Jau po Stalino mirties išleistuose „Karo korespondento užrašuose“ pastebima autoriaus užuojauta kenčiantiems jo gimtosios šalies žmonėms, jaučiamas teisingumo siekis, nepritarimas pasibaisėtinoms represijoms.

Tad kas gi iš tiesų buvo tas M. Solovjovas? Spėjama, kad tikroji autoriaus pavardė – Michailas Golubovskis. Jis tikrai dirbo laikraštyje „Izvestija“, vė-

liau, pasirašinėdamas įvairiais pseudonimais, bendradarbiavo vokiečių okupuotų SSRS teritorijų spaudoje. Išlikusiuose pokario interviu M. Solovjovas dėl suprantamų priežasčių vengė atskleisti tikrąją savo tapatybę.

Michail Solovjov. *Be mitų: sovietų karo korespondento užrašai.* Iš rusų kalbos vertė Vytautas Leščinskis, Vilnius: Briedis, 2017, 264 p.

ŽINIOS TRUMPAI

PRIIMTI EITI PAREIGAS:

LŠS vado 2017-10-31 įsakymu Nr. 254P Andrius Kaluina paskirtas į Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Šventaragio šaulių kuopos vado pareigas nuo 2017-10-31.

LŠS vado 2017-10-31 įsakymu Nr. 255P Vytautas Vileikis paskirtas į Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Vilniaus 1014-osios šaulių kuopos vado pareigas nuo 2017-10-31.

LŠS vado 2017-11-06 įsakymu Nr. 259P Linas Mikaila paskirtas į Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Vilniaus 1015-osios šaulių kuopos vado pareigas nuo 2017-10-31.

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS VADAS APDOVANOJO

Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklų „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ (III laipsnio):

Egidijų DANISEVIČIŲ – KASP Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės 308 lengvosios pės-tininkų kuopos kuopininką.

Artūrą MARGELĮ – Lazdijų rajono merą.

Vincą LEONAVIČIŲ – LŠS Vytauto Didžio-jo šaulių 2-osios rinktinės Kauno Tvirtovės 203-iosios šaulių kuopos šaulį.

Juožą TRUMPIŲ – LŠS Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Raseinių 207 šaulių kuopos Viduklės II-o būrio vado pavaduotoją.

Vytautą Eimontą – LŠS Vytauto Didžio-jo šaulių 2-osios rinktinės Kauno Tvirtovės 203-iosios šaulių kuopos šaulį.

Algimantą VENGRAITĮ – LŠS Vytauto Didžio-jo šaulių 2-osios rinktinės Kauno Tvirtovės 203-iosios šaulių kuopos IV būrio vadą.

Joną LIULĮ – LŠS Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Raseinių 207-osios šaulių kuopos I būrio šaulį.

Justiną GUSTAITĮ – LŠS Vytauto Didžiojo šau-lių 2-osios rintinės Kauno 202-osios šaulių kuopos šaulį.

Lietuvos šaulių sąjungos vado padėka:

Algimantą Petrą ZALECKĮ – LŠS Vytauto Di-džiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno Tvirto-vės 203-iosios šaulių kuopos šaulį.

Vytautą GEDVAINĮ – Tauragės Švč. Trejybės parapijos dekaną.

Ivetą SKURVYDIENĘ – LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės Tauragės J. Kasperavičiaus 207-os kuopos šaulę.

Lietuvos šaulių sąjungos vado daiktine dovana:

Algirdą GENĮ – LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės Jurbarko P. Paulaičio 701 kuopos vadą.

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS VEIKLĄ REGLAMENTUOJANČIŲ NORMINIŲ DOKUMENTŲ SĄVADAS

Eil. Nr.	Dokumento rengėjas/ Dokumento pavadinimas	Pasirašymo arba galiojimo data, registra- cijos numeris
Personalo		
1.	LŠS vado įsakymas „Dėl Lietuvos šaulių sąjungos struktūros ir pareigybių sąrašo tvirtinimo“	2017-11-29 Nr. 356
Buhalterijos		
2.	LŠS vado įsakymas „Dėl Lietuvos šaulių sąjungos finansų kontrolės taisyklių patvirtinimo“	2017-12-08 Nr. 361

UŽJAUČIAME

Mirtis – tai slenkstis, bet ne pabaiga,
Brangiausi žmonės eina ir palieka...
Tačiau nuo jų nusidriekia šviesa,
Ir atmintų gyvi išlieka.

Telydi Jus paguoda ir dvasios stiprybė šią sunkią netekties valandą.

Nuoširdžią užuojautą reiškiamo Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rink-
tinės 302 ŠK šauliui Augustinui Žutautui, mirus mylimai žmonai
Aldonai.

Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės vadas ir šauliai

~~~~

Mirus mylimai sesei, reiškiamo gilią užuojautą Vytautui PAŠKEVI-
ČIUI, Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės val-
dybos nariui.

Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės vadas ir šauliai

~~~~

Nuoširdžiai užjaučiame Trakų 1006 kuopos šaulį Kęstutį Blaževičių, mi-
rus mylimam tėveliui.

Trakų 1006 kuopos šauliai

~~~~

Staiga mirusiam Raseinių 207-tosios šaulių kuopos I-o būrio garbės
šauliui Jonui Liuliui, nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ir šauliai

Gerbiami broliai ir sesės šauliai,

artėjant šv. Kalėdoms ir Naujiesiems metams – gražiausioms metų šventėms, norėčiau su Jumis pasidžiaugti Jūsų, šauliai, nuveiktais darbais ir pasiektais rezultatais.

Pirmiausia, noriu pasidžiaugti sparčiai gausėjančiu kovinių šaulių skaičiumi. Nuo birželio mėnesio startavęs procesas įtraukė beveik visas Lietuvos šaulių sąjungos rinktines ir šiandien turime daugiau nei 110 kovinių šaulių, kurie jau dabar yra pasirengę reikalui esant, įsiliėti į Lietuvos kariuomenės gretas ir kartu vykdyti tiesiogines gynybines užduotis.

Neliko nepastebėtas Jūsų indėlis bendradarbiaujant su Valstybinės sienos apsaugos tarnyba, Policijos departamentu, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba bei Aplinkos apsaugos agentūra. Šaulių pagalba užtikrinant viešąją tvarką, patruliuojant, budint prie pėsčiųjų perėjų ar mokyklų rugsėjo 1-osiomis savaitėmis puikiai atspindi tą šauliškumo dvasią ir idėją, kada be jokio atlygio yra atliekama pareiga visuomenei.

Kaip Lietuvos šaulių sąjungos vadas sulaukiu daug pagyrų ir sveikinimų dėl Šaulių meno kolektyvų veiklos, jų organizuojamų koncertų ir renginių. Nuoširdžiai dėkui už jūsų indėlį į Šaulių sąjungos populiarinimą ir švietėjišką veiklą.

Nuoširdžiai sveikinu Jus šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga.

Tegul jaukios žiemos šventės į kiekvieno namus atneša džiaugsmo, sėkmės ir vilties. Gražių švenčių Jums ir Jūsų artimiesiems.

Lietuvos šaulių sąjungos vadas
plk. lt. Gintaras Koryzna

Jaunųjų šaulių entuziazmas, iniciatyvos ir aktyvus dalyvavimas Valstybinių, Sąjungos ir vietinių bendruomenių šventinių renginių metu, dalyvavimas patriotiniuose, pokario rezistencijos atminimo puoselėjimo renginiuose yra pavyzdys ir mums, visiems suaugusiems šauliams. Jaunieji šauliai, žiūrėdamas į Jus, aš tikiu, kad atėjus laikui, užimsite lyderiaujančias pozicijas ir toliau puoselėsite šauliškumą Lietuvoje.

Broliai ir sesės šauliai, linkiu Jums malonių, ramių, darbinių 2018 metų. Tegul ateinantys metai suteikia stiprybės, ryžto ir neblėstančio entuziazmo bei optimizmo tarnaujant Lietuvai! Broliai ir sesės, ačiū Jums už tarnybą, už Jūsų nesavanaudišką indėlį stiprinant Šaulių sąjungą.

Lietuvos šaulių sąjungos vadas
plk. lt. Gintaras Koryzna

SVEIKINAME

Šaulius Juozą KAMORŪNĄ 85-ojo, Algirdą Vincą LAZAUSKĄ 75-ojo, Antaną Burbą 60-ojo, Ritą RIMGAILIENĘ 50-ojo jubiliejaus proga. Linkime sėkmės ir sveikatos, gražių šauliškų dienų.

Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių
1-osios rinktinės vadas ir šauliai

Šauliui Mantui MARKEVIČIUI 20-ojo gimtadienio proga linkime neišsenkančios energijos pasirinktame šauliškame kelyje, stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei.

Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio P. Karužos
406-osios šaulių kuopos vadas, valdyba ir šauliai

Šaulį Joną SAURAZĄ garbingo 90-ojo jubiliejaus proga. Linkime Dievo palaimos, sveikatos, ištvermės ir dvasios stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei.

Raseinių 207 kuopos vadas ir šauliai

Šaulius Antaną JANUŠONĮ 85-ojo, Aldoną KAZLAUSKIENĘ 65-ojo, Salvinią ŽYGIENĘ 60-ojo, Raimundą PILECKĮ 45-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, neišsenkančios energijos pasirinktame šauliškame kelyje, ištvermės ir dvasios stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ir šauliai

Sveikiname Laisvės kovų dalyvį, šaulį Stanislovą BALTRŪNĄ 90-ojo jubiliejaus proga. Linkime daug sveikatos, stiprybės ir Dievo palaimos.

Trakų 1006 kuopos šauliai

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGA
KVIEČIA
KARTU PAMINĖTI

100 DIENŲ IKI **100** METŲ
ATKURTAI LIETUVAI

PRADŽIA – lapkričio 8 d. | PABAIGA – vasario 15 d.

NESVARBU, kas Tu, kur gyveni, kiek Tau metų, kuo tiki,
kokia kalba kalbi...

MYLI LIETUVĄ?

Kviečiame kartu skaičiuoti likusias dienas iki Lietuvos
Valstybės atkūrimo 100-mečio.

Adresu **simtasikisimto@gmail.com** atsiųsk nuotrauką,
kuriose bus užfiksuotas likęs dienų skaičius iki vasario
16-osios, Tu ir Tavo draugai.

Visas nuotraukas rasi

100 iki 100

Kaina 1,59 €

